БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряm-Монголой ҮНЭН

№ 244 (6679)
НОЯБРИИН
22
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1953 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Артиллериин Үдэрөөр дашарамдуулан, таанадые амаршалжа ба баяр хүргэжэ, советскэ артиллерие хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые түйлахыетнай хүсэнэм. Советскэ артиллериин дайшалхы бэлэдхэлые оролдосотойгоор дээшэлүүлхэ, артиллерийскэ техникэ ба зэбсэгые урагшань дабшуулха, социалистическэ гүрэнэй оборонно хүсэ шадалые эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхэ гээшэ манай артиллеристнүүдэй ба артиллерийскэ промышленностиин бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго мүн.

Советскэ артиллеристнүүд ба артиллерийскэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд мандаха болтогой!

(ССР Союзай Оборонын Министрын приказһаа).

АЛДАРТА СОВЕТСКЭ АРТИЛЛЕРИИН ҮДЭР

Мүнөөдэр бүхы советскэ арад болон тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд алдарта советскэ артиллериин Үдэрые һайндэрлэжэ байна. Советскэ артиллериин Үдэр энэ жэлдэ ажалшадай айхабтар ехэ ажалай ба политическэ дэбжэлтын оршон байдалда, партиин XIX съездын, СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин болон КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ советскэ арадай гайхамшагта амжалтануудые түйлажа байһан оршон байдалда тэмдэглэгдэжэ байна.

Манай ороной артиллери олон зуун жэлэй урда тээ байгуулагдаһан юм. Үни урда сагһаа эхилээд ородой мастернууд, ухаалан зохёогшод, эрдэмтэд — артиллеристнүүд һүр хүсэтэ, гайхамшагта буу зэбсэгүүдые байгуулһан, энэ талаараа хилын саана тэрэ үедэ хэгдэжэ байһан артиллерийскэ зэбсэгжэлгые холо ахижа, түрүүлһэн байна. Гэбэшье, манай артиллери хадаа имагта Советскэ засагай үедэ хүсэн түгэлдэр промышленностиин байгуулагдаһанай, наука ба техникын һалбаран дэлгэрһэнэй ашаар лэ бодото һайнаар хүгжөө. Коммунистическэ партиимнай ороноо индустриализацилха ба хүдөө ажахые коллективизацилха политикые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэнэй эсэстэ бүхы Советскэ Армиие, тэрэ тоодо артиллериие шэнэ оньһото техникээр: шэнэ түхэлэй зенитнэ, танкова болон противотанкова, ехэ ба онсо ехэ хүсэтэй томо буунуудаар реактивна артиллереэр зэбсэгжүүлхэ арга боломжо олгоһон байна. Коммунистическэ партиин эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолгын ашаар Советскэ Эхэ орондоо, партидаа хизааргүй үнэн сэхэ, эрэлхэг зоригто артиллеристнүүдэй кадрнууд һургагдаһан байна.

Эхэ орондомнай добтолһон элдэб олон дайсадуудые эрэлхэг манай артиллеристнүүд нэгэнтэбэшэ үй бута сохиһон юм. Социализмын ороной артиллери хадаа Хасан нуурайш дэргэдэ, Халхын Голойшье үмэнэ, Карельскэ шэлэ дээрэшье үмхэй хархис дайсадые үй бута дэлдэжэ, үндэр дайшалхы мэргэжэлээ харуулаа һэн.

Фашистска Германида ба империалистическэ Японидо эсэргүү хэгдэһэн халуун шанга тулалдаануудай гал дүлэн соогуур советскэ артиллери болбол эгүүридэ һуларшагүй шэн габьягаар, алдар солоор бэеэ суурхуулаа. Манай ехэ буунууд хамгаалгын хатуу шэрүүн байлдаануудта хорото дайсадай танкнуудые ба хүнүүдые зада бута сохидог, добтолгодо ябахадаа дайсанай бэхижүүлгэнүүдые бутарган һандаргаад, манай ябган сэрэг ба танкнуудта харгы гаргажа үгэдэг байгаа. Манай артиллери дайнай жэлнүүдтэ Советскэ Армиин сохилтын гол хүсэниинь мүн байһан юм.

Коммунистическэ партиин ударидалга доро советскэ ороной ажалшад дайнай бүхы үе соо түрэл армияа эгээн шэнэ, эрхим һайн техникээр элбэгээр хангаа. Дайнай һүүлшын гурбан жэлэй туршада манай артиллерийскэ промышленность жэл бүхэндэ фронтдоо 220 мянган ехэ буунуудые ба миномёдуудые бүтээжэ үгэдэг байгаа. Мүн манай промышленность фронтнуудые һомо хэрэгсэлээр дүүрэн хангадаг һэн. Гансахан лэ 1944 ондо 240 миллион томо буугай һомон, бомбо ба минэнүүд үйлэдбэрилэгдэһэн юм.

Баатар зоригто артиллеристнүүдэй аша габьяа, дайшалхы хэрэгүүдые Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнээ. Гитлеровскэ булимтарагшадтай, японско милитаристнуудтай тэмсэһэн дайн байлдаануудта баатаршалта, эрэлхэг зориг харуулһанайнь түлөө 1800 гаран артиллеристнүүд Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Эрэлхэг зоригто артиллеристнүүд А. П. Шилин ба В. С. Петров гэгшэд Советскэ Союзай хоёр дахин Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Мүн 1 миллионһоо үлүү артиллеристнүүд Советскэ Союзай орденууд ба медальнуудаар шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо манай Бурят-Монголой эрэлхэг зоригто хүбүүд Инкеев Н. К., Дашиев Д., Бузанов М. Н. ба бусад нилээд олон бии юм. Тэдэнэр мүнөө амгалан байгуулхы ажалдаа бусажа ерээд, арадай ажахыда түрүү жэшээ харуулан эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Советскэ Армиин тэрэ тоодо артиллеристнүүдэй, түйлаһан гайхамшагта амжалтануудынь тэдэнэй дунда Коммунистическэ партиин ябуулһан түйлай ехэ политическэ хүдэлмэриин аша үрэ мүн болоно. Советскэ Армиин командирнууд, политорганууд болон партийна организацинууд артиллеристнүүдтэ ба бүхы сэрэгшэдтэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай һайн һайхан зорилгые тайлбарилан ойлгуулжа, тэдэнэй дунда дайшалхы зориг, хатуу журам хүмүүжүүлдэг байгаа. Коммунистнар болон комсомолецууд өөһэдынгөө эдэбхеэр, булад хатуу зоригоор, шэн габьягаар ниитэ олон сэрэгшэдые эмхилэн нигтаруулжа, тэдэниие ямаршье хүндэ, орёо бэрхэшээлтэй дайшалхы даалгабаринуудые дүүргэлгэдэ зоригжуулдаг һэн.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын анхарал оролдолгоор манай алдарта артиллериие саашадань хүгжөөлгэдэ ба һайжаруулгада улам ехэ амжалтанууд түйлагдаа. Манай конструкторнууд ба артиллерийскэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд Эсэгэ оронойнгоо артиллериие улам саашадань нарижуулан һайжаруулхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна. Манай артиллеристнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай элбэг баян дүй дүршэлые ниитэлэн согсолжо, мүнөө үеын техникэ болон буу зэбсэгые оролдосотойгоор шудалжа, дайшалхы мэргэжэл шадабарияа, политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлжэ байна. Тэдэнэр хадаа бүхы Советскэ Армиин ба Флодой сэрэгшэдтэй хамта Эхэ оронойнгоо нангин хилэнүүдые ба советскэ хүнүүдэй амгалан ажалые хёрхоор сахижа байна.

Мүнөө үеын бүхы түхэлэй сэрэгэй зэбсэгүүдтэй байгаад, советскэ арад зэбсэгжэлгые нилээд хороохын, атомна, бактериологическа болон хүниие олоор хюдаха бусад түхэлэй зэбсэгүүдые түргэн хорихые урдынхидаал адляар баатаар дурадхана. Эб найрамдалай хэрэгэй түлөө эрид шууд тэмсэхэ зуураа, советскэ хүнүүд дай үүдхэгшэдэй аашануудые элирүүлхэ һэрэмжэеэ дээшэлүүлхын шухала байһаниие мартадаггүй юм.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые хамгаалдаг Советскэ гүрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ гээшэ манай шухала зорилго болоно. Эхэ орондоо, Коммунистическэ партида болон Советскэ правительствода хизааргүй үнэн сэхэ байхаар хүмүүжүүлэгдэһэн алдарта манай артиллеристнүүд бүхы бусад түрэлэй сэрэгүүдтэй хамтадаа эб найрамдалда дуратай манай арадай зохёон байгуулха амгалан ажалые һэрэмжэтэй хёрхоор сахин хамгаална.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Академик А. М. Терпигоревые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Наукын талаар элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, түрэһөөр 80 наһанайнь ойтой дашарамдуулан, академик **Терпигорев** Александр Митрофановичые **Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной ноябриин 20.

Гүрэнэй уранзурагай искусствын издательство уранзураашa **М. Соловьевой** зураһан иимэ плакадые хэблэн гаргаба.
ТАСС-эй фотохронико.

ССР Союзай Оборонын Министрын ПРИКАЗ

1953 оной ноябриин 22. № 100. г. Москва.

Нүхэд артиллеристнүүд ба артиллерийскэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд!

Нүхэд солдадууд ба матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Мүнөөдэр советскэ сэрэгшэд бүхы арадтаяа хамта артиллериин Үдэрые тэмдэглэжэ байна.

Артиллериин Үдэрөөр дашарамдуулан, таанадые амаршалжа ба баяр хүргэжэ, советскэ артиллериие хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые түйлахыетнай хүсэнэм. Советскэ артиллериин дайшалхы бэлэдхэлые оролдосотойгоор дээшэлүүлхэ, артиллерийскэ техникэ ба зэбсэгые урагшань дабшуулха, социалистическэ гүрэнэй оборонно хүсэ шадалые эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхэ гээшэ манай артиллеристнүүдэй ба артиллерийскэ промышленностиин бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго мүн.

Артиллериин Үдэрые тэмдэглэн захирхамни:

Мүнөөдэр, 1953 оной ноябриин 22-то, манай Эхэ ороной столица — Москвада ба союзна республиканuудай столицануудта артиллерийскэ хорин буудалгаар салют хэхэ.

Советскэ артиллеристнүүд ба артиллерийскэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд мандаха болтогой!

Героическа советскэ арад, тэрэнэй баатар Арми, Далайн-Сэрэгэй Флот мандаха болтогой!

Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

ССР Союзай Оборонын Министр
Советскэ Союзай Маршал Н. А. БУЛГАНИН.

Бүхы советскэ арад артиллериин Үдэрые тэмдэглэжэ байна

ЛЕНИНГРАД

ЛЕНИНГРАД, ноябриин 18. (ТАСС). Городой машина бүтээгшэд артиллериин Үдэрые ажалай амжалтануудаар угтана.

Урдань артиллерийскэ расчёдой командир ябаһан, мүнөө Карл Марксын нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой формовщик А. Панфиловай сээжыень «Алдарай» орден ба «Шэн габьягай түлөө» медаль шэмэглэнэ. Тэрэ болбол искусственна торго ба лён бүд нэхэхэ машинануудые бии болголсобо. Нүхэр Панфилов—сусашагүй новатор мүн. Ажалай бүтээсые хэдэн дахин дээшэлүүлһэн пневматическа трамбовкые заводтоо түрүүшээр хэрэглэбэ. Түрүү хүдэлмэришэ Панфилов табадахи табанжэлэй эхинһээ хойшо долоон жэлэйхиһээ үлүү нормо дүүргэбэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ заводто лён ээрэлгын шэнэ машина хабсаруулагдажа эхилээ. Урдань артиллерист ябаһан, мүнөө эрхим үйлэдбэрилэгшэ В. Демидовтэ энэ харюусалгата хүдэлмэри даалгагданхай.

«Вулкан», Лепсегэй нэрэмжэтэ заводуудай, «Ильич» гэжэ Абразивка заводой ба городой бусад предприятинуудай машина бүтээгшэд түсэбһөө гадуур продукци гарган, артиллериин Үдэрые тэмдэглэжэ байна.

МОСКВА

Ороной городууд ба тосхонуудта артиллериин Үдэртэ бэлэдхэл болоно. Эсэгэ ороной артиллериин дайшалхы алдарта түүхэ тухай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Советскэ армиин ба Далайн Сэрэгэй Флодой сэрэгшэдэй үзүүлһэн баатаршалганууд тухай элидхэлнүүд, лекцинүүд ба хөөрэлдөөнүүд болохоёо байгаа һайндэрэй хүндэлэлдэ предприятинууд, колхозууд, совхозууд, сэрэгэй частьнууд, эмхи зургаанууд болон һургуулинуудта үнгэргэгдэнэ.

Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ Артиллерийскэ академиин һурагшад болон багшанар ноябриин 19-нэй үдэшэ Гүрэнэй академическэ Бага театр соо сугларба. Эндэ артиллериин Үдэртэ зорюулагдаһан баярай заседани дээрэ артиллериин генерал-лейтенант А. А. Благонравов элидхэл хэбэ. Советскэ артиллеристнүүдэй һайндэртэ зорюулагдаһан суглаан В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Сэрэгэй-Политическэ академидэ болоо.

Артиллериин Үдэр тухай элидхэлнүүд ноябриин 19-дэ «Серп и Молот», «Динамо», «Борец» ба Московско бусад заводуудта уншагдаа.

(ТАСС).

МИНСК

МИНСК, ноябриин 19. (ТАСС). Белоруссиин ажалшад артиллериин Үдэрые тэмдэглэхээр бэлэдхэжэ байна. Белорусска сэрэгэй округой частьнууд болон подразделенинүүдтэ, республикын колхозууд болон эмхи зургаануудта энэ Үдэртэ зорюулагдаһан лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэтдэнэ. Лекторнүүд ба агитаторнууд социализмын ороной Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй алдарта зам тухай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронтнууд дээрэ фашистска булимтарагшадые бута сохилгодо советскэ артиллериин дүүргэһэн үүргэ тухай хөөрэнэ. Гитлеровскэ булимтарагшадта эсэргүү байлдаануудта хабаадалсаһан хүнүүд артиллеристнүүдэй баатарлиг габьяанууд тухай хэлэнэ.

Мүнөөдэр В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ БССР-эй гүрэнэй библиотекэ соо советскэ артиллеридэ зорюулагдаһан литературын выставкэ нээгдэбэ. Выставкэнүүд ба фотовитринэнүүд К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ офицернүүдэй окружной байшан соо, мүн Белоруссиин клубууд болон Культурын байшангуудта тэрэшэлэн бэлэдхэгдээ.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН ГОРОДУУД БА ТОСХОНУУДТА

Республикын городууд ба тосхонуудта, колхозууд ба МТС-үүдтэ советскэ артиллериин Үдэртэ зорюулагдан лекци ба хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Эсэгэ ороной артиллериин алдарта түүхые харуулһан фотовыставкэнүүд эмхидхэгдээ.

«Советскэ Союзай Коммунистическэ парти —советскэ гүрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые эмхидхэгшэ мүн», «Советскэ артиллери —Советскэ Армиин сохилтын гол хүсэн мүн», «Советскэ Арми — манай Эхэ ороной эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түшэг туугури мүн» гэһэн темэнүүдээр лекци ба хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

Мүнөө ДОСААФ-эй эхин организацинуудаар энэ түүхэтэ Үдэртэ зорюулагдан мэргэн буудагшадай мүрысөөн үнгэргэгдэжэ байна. Бичурын аймагта болоһон мүрысөөндэ 300 хүн, Кяхтын аймагта—485 хүн хабаадалсажа, шадабари мэргэжэлээ харуулаа. Улан-Удэдэ электростанциин, түмэрзамай техникумэй, кооперативна техникумэй коллективууд һайн амжалтануудые түйлаа. Электростанциин мэргэн буудагша нүхэр Лысенко абажа боломоор 600 очкоһоо 487 очко абажа, эхэнэрнүүдэй дунда шалгарба.

Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ советскэ артиллериин Үдэртэй дашарамдуулан номуудай фотовыставкэ эмхидхэбэ.

Мүн тэрэшэлэн Улан-Удын паровозо-вагонно заводой Культурын ордондо, шэлэй заводой клубта ба бусад эмхи зургаануудта советскэ артиллериин алдарта түүхые харуулһан, гоё һайханаар зохёогдоһон фотовыставкэнүүд табигдаба.

Эб найрамдалай ба хани харилсаанай эстафетэ болобо

УЖГОРОД, ноябриин 19. (ТАСС). Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин ойдо зорюулагдаһан эб найрамдалай ба хани барисаанай эстафетэ ахадуу чехословацка арадай жэл бүри үнгэргэдэг заншалта эстафетэ болонхой. Тэрээндэ үргэн олониитэ-хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенци хабаадана.

...Хилын арканууд һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай, Украинска ССР-эй ба Чехословацка республикын гүрэнэй тугууд намилзана.

Мүнөөдэр чехословацка арадай делегаци эб найрамдалай ба хани барисаанай эстафетые эндэ асарба.

Словакиин түлөөлэгшэдэй корпусой түрүүлэгшэ Рудольф Стрехай гэгшээр толгойлогдоһон энэ делегациие эндэ ахадүүгэй ёһоор, халуунаар угтан абаба.

1952 оной Олимпийскэ наадада илаһан спортсмен, урилдаагаар дэлхэйн чемпион Эмиль Затопек агууехэ советскэ арадта үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэһэн эстафетые хилэ хүрэтэр асарба. Эстафетэнь Украинска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой С. А. Ковпагта барюулагдаа.

Хилэ дээрэ болоһон уулзалга советскэ ба чехословацка арадуудай хани барисаанай толотомо демонстраци болоо.

УССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо С. А. Ковпак чехословацка делегациин хүндэлэлдэ обед үгэбэ.

Хүдөөдэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр наймаална

Эд хэрэглэгшэдэй кооперации эдеэ хоолой зүйлнүүдэй наймаа үргэдхэнэ. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэй сасуулбал энэ жэлдэ сахар, кондитерска зүйлнүүдые, колбаса, консервэ болон бусад эдеэ хоолой зүйлнүүдые хүдөөгэй ажалшад эд хэрэглэгшэдэй кооперациин магазинуудһаа нилээд ехээр худалдан абаа. Иимэ товарнуудай наймаан хүдөөдэ улам ургаха юм. 1954 ондо колбаса худалдалга мүнөө жэлэйхиһээ 75 процентээр ехэ болохо юм.

Эрхим сортын шэниисын гурилаар баригдаһан хилээмэнэй зүйлнүүдэй наймаан үргэдхэгдэнэ.

Эдеэ хоолой тусхай 420 магазинуудые районно центрнүүдтэ, 2375 сельмагуудые ерэхэ жэлдэ центросоюз нээхэ юм. Мүльһэтэ складууд ба холодильна түхеэрэлгэнүүд шэнээр баригдажа байна. Зуу гаран томо холодильнигууд ороной элдэб районуудта шэнэ жэлдэ хүдэлмэрилжэ эхилхэнь.

Худалдаа наймаанай сетьгүй һуурин газарнуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдые автофургонһоо худалдаха байна.

(ТАСС).

Трактористнууд ехэ салин хүлһэ абана

КОПЫСЬ. (Витебскэ область), ноябриин 17. (ТАСС). Үсэгэлдэр Копыська МТС-эй бухгалтери трактористнуудта октябриин салин хүлһэ үгэбэ. Станциин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор тодорхойлогдоһон шэнэ системын ёһоор салин хүлһэ түрүүшынхеэ абаба.

Октябрь соо № 18 бригадын трактористнууд һайнаар хүдэлмэрилөө. «Ленинские искры» ба «Ленинский путь» колхозуудта хүдэлмэрилхэдөө, тус бригада намарай пар хахалха түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Трактор бүриин ажалай бүтээсэнь үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал нилээд ургаһан байна. Бригадир П. Торпачев һара соо 1029 түхэригэй олзо олобо. Мүн 4 центнер үлүүтэй таряа абаха юм. Трактористнууд В. Купчин, В. Демидов гэгшэд тус бүри мянга шахуу түхэриг ба ехэ ороохо таряа абаба. Бусад механизаторнуудай олзонь мүн лэ нилээд ехэ байна.

Намарай пар хахалалгада прицепщигүүдээр хүдэлмэрилһэн колхознигуудта ехэ салин хүлһэ үгтэбэ. Тэдэнэй олонхинь 400—500 түхэриг мүнгэ тус тустаа абаха байна. Октябрь соо станциин салин хүлһэнэй фонд сентябрь һарынхитай сасуулбал хоёр дахинһаа үлүүгээр ехэ болоо.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийно-политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр табиха

Яруунын аймагай партийна конференци

Яруунын аймагай партийна конференци һаяхан болобо. Аймкомой хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл партиин айкомой секретарь нүхэр Б. С. Семенов хэлэн байна.

Хүдөө ажахые, тэрэнэй гол һалбари болохо малажалые хүгжөөхэ асуудалда элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд гол анхаралаа хандуулаа.

Партиин айком тоосоото үе соогоо хүдөө ажахые хүтэлбэрилгээ зарим тэды һайжаруулжа, тэрэниие хүгжөөхэ хэмжээнүүд нилээд амжалтатайгаар түйлаһан байна. 1952—1953 онуудта адуу малай тоо толгой нилээд олошороо, колхозуудай ажахы бэхижээ. 1953 ондо бэлэдхэлэй ба худалдан абалгын сэнгэй дээшэлһэнэй ашаар колхознигуудай доход үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо нэгэ миллион табан зуу мянга шахуу түхэриг ехэ болоо. Артельнүүдэй хубаагдадаггүй фондо 600 мянга шахуу түхэриг оруулагдаһан байна. Колхозуудта үритэйшүүлэй тоо нилээд үсөөрбэ. Ажалай журам бэхижээ, хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэхэ ябадал үсөөрөө.

Яруунын мяханай совхоз горьтой амжалтануудые түйлаа. Малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар үлүүлэн дүүргэһэн, ашаг шэмыень дээшэлүүлһэн байна. Энэ жэлдэ сагай уларилай муу байбашье, 1400 гектар талмай дээрэһээ га бүриин 13,4 центнер тарья абаһан байна.

Эдэ амжалтануудай түйлагдаһан байбашье, аймагай ажахые хүгжөөлгэдэ ехэ дутуунууд үшөө бии. Малажал аймагай хүдөө ажахын гээгдэнги һалбари байһан зандаа. 1952 ондо малажал хүгжөөхэ түсэб нэгэшье түрэлэй малаар дүүргэгдээгүй. 1953 ондо энэ талаар элитэ хубилалта болоогүй. Эбэртэ бодо малай тоо толгой дайнай урда тээхидэ үшөө хүрөөдүй. Малай ашаг шэмэ бага байһаар. Энэ оной 9 һарын турша соо һаамхай үнеэн бүриһөө 465 литр һүн һаагдаа. Нэгэ хониһоо дунда зэргээр килограмм хахад ноһон хайшалагдаһан байна. Үнеэдэй тоо ехэ үсөөн байһаар.

Аймагай колхозууд малай үбэлжэлгэдэ муугаар бэлэдхэ. Зарим колхозууд юушье хэлэгдээгүй үбэлжэлэ дээрээ ортоо. Тиимэһээ малай гарзалха ябадал үзэгдэнэ. Эхэ малай һубайралгые болюулха талаар зохихо хэмжээнүүдэй абтаагүй дээрэһээ колхозууд олон түл дутуу абана.

Хүдөө ажахын культурануудай ургаса бага байһаар. Энэ жэлдэ гектар бүриһөө тарьяанай 6,6 центнер, хартаабхын 22 центнер, овощиин 14,3 центнер ургаса дунда зэргээр абтаһан байна.

Аймагай машинно-тракторна станцинууд муугаар хүдэлмэрилнэ. Эгэтын ба Сосновско МТС-үүд харьяата колхозуудтаа хүдөө ажахын культурануудай ургаса абаха түсэбые дүүргэхэ ябадал хангажа шадаатүй. Тэжээлэй база байгуулха, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха хэрэгтэ тэдэнэр колхозуудта тон муугаар туһална.

Партиин айком аймагайнгаа промышленностиие хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилдэг байгаа. Аймпромкомбинат ашаг олзо багатайгаар хүдэлмэрилнэ. 1952 ондо 37 мянган түхэригэй, энэ жэлдэ 30 мянган түхэригэй гарзада ороо. Яруунын загаһанай завод үшөөл дүүрэн хүсөөрөө хүдэлмэрилнэгүй. Загаһанай ажал эрхилдэг колхозуудта загаһа барилга муугаар ябуулагдана.

Малажалай, хүдөө ажахын бусад һалбаринуудай ехэ гээгдэлтэй байбашье, хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ талаар партиин айком хүдэлмэреэ ехэ удаанаар шэнэдхэн табижа байна. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар партиин айком бодото хүдэлмэри хээгүй шахуу байһаар. Энэ талаар элдэб хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад, уряа ба деклараци гаргаад лэ, партиин айком өөрынгөө ажал-ябуулгые хизаарлаһан байна.

Аймсоведэй гүйсэдкомдо партиин айком эрилтэ багаар хэдэг, колхозуудтай хэрэг байдалай түлөө тэрэнэй харюусалгые дээшэлүүлдэггүй байна.

Кадрнуудай марксистско-ленинскэ һуралсалда партиин айком анхарал багаар табина. Кружогууд ба политһургуулинуудта хүнүүдые абахадаа коммунистнуудай дура хүсэл, политическэ бэлэдхэл ба юрэнхы эрдэм хараада абтаагүй байгаа. Кружогууд болон политһургуулинуудта занятинууд идейно-теоретическэ доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ. Марксизм-ленинизмын теориие, партиин түүхые шудалха хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандаха, тэрэниие гүнзэгыгөөр ойлгохын оронда, миил сээжэлдэхэ ябадал үзэгдэнэ. Бэеэ даагаад һурадаг коммунистнуудтай хүдэлмэри муугаар табигданхай. Тэдэнэй дүрбэнэй нэгэ хубинь һуралсалаа эхилээдүй байһаар.

Партиин айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг коммунистнуудай һуралсалые һулаар хинана. Тиимэһээ кружогууд болон политһургуулинуудай занятинуудта һаһаладаг, зарим һуралсад занятида ябадаггүй байха юм. Олохон хүтэлбэрилхэ хүдэлмэрилэгшэд идейнэ талаараа урганагүй. Жэшээлхэдэ, коммунистнууд нүхэд Курбатов, Минеев, Цыжибон, Шокоев, Козлов, Гантимуров гэгшэд политическэ эрдэмээ һулаар дээшэлүүлнэ. Гадна, бэеэ даагаад һурагшадта туһаламжа болохо нэгэшье лекци һуралсалай шэнэ жэлэй эхинһээ хойшо уншагдаагүй, консультаци ба хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэггүй байна. Пропагандистнуудай саг үргэлжын семинар мүн лэ хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Партиин айком ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулжа шадаагүй байһаар. Энэ хүдэлмэри ажахын зорилгонуудтай холбоогүйгөөр ябуулагдана. Илангаяа малшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар табигданхай. КПСС-эй айком агитаторнуудта туһаламжа багаар үзүүлнэ, тэдэнтэй инструктивна зүблөөнүүдые үсөөнөөр үнгэргэнэ. Мүн түрүү агитаторнуудай хүдэлмэриин дүй дуршалые шэнжэлэн согсолжо, дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри хэгдэдэггүй байна. Лекционно пропаганда баһал хангалтагүйгөөр табигданхай.

— Элидхэлшэдэй группануудай лекторнүүдэй, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ общественын отделениин хүдэлмэриие партиин айком хүтэлбэрилнэгүй гэжэ конференциин делегат мяханай совхозой директор нүхэр Зайцев хэлэбэ. Тиимэһээ аймаг дотор лекци үсөөнөөр уншагдана. Мяханай совхоздо партиин обкомой лекторнүүд ябанагүй. Һүүлэй 6 жэлэй турша соо манай совхоздо КПСС-эй обкомой нэгэ лектор ерэһэн байгаа.

Аймгүйсэдкомой культурын таһагай лекторнүүдэй группа 29 хүнһөө бүридэдэг болобошье, 1952 он соо оройдоо 28 лекци уншаһан байна. Тэрэшэлэн КПСС-эй айкомой лекторнүүдэй группа хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Партиин айкомой бюрогой гэшүүд, секретарьнууд хүн зоной дунда лекци ба элидхэлнүүдые үсөөнөөр хэнэ.

Конференциин делегадууд нүхэд Гончиков, Кузиков, Жалсанова гэгшэд клубуудай, уншалгын байшангуудай, библиотекэнүүдэй хүдэлмэриин дутуунуудые шүүмжэлээ. Холын гүүртэнүүдэй малшад бүхэли жэл соо кино, концерт харадаггүй, тиихэдэ колхозно тосхонуудтахи клубууд ехэнхидээ хаалтатай байдаг гэжэ нүхэр Гончиков тэмдэглээ.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие партиин айком ехэ дутамагаар ябуулна. Гэбэшье, энэ шухала асуудал тухайда нэгэшье делегадай тоггонгүй гараһаниинь гэмшэлтэй байна. Партийна эхин организацинуудта партийна суглаа зарлаха болзорнууд сахигдадаггүй, тэдэни дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг асуудалнууд халирхайгаар ба яралтайгаар бэлэдхэгдэдэг, абтаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэриин ябуулагдадаггүй дээрэһээ эдэ шиидхэбэринүүд олон ушарта бэелүүлэгдэдэггүй байгаа. Аймкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинуудай таһаг парторганизацинуудай секретарьнуудые дутамагаар һургана, тэдэндэ зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй.

Кадрнуудые шэлэн олохо, зүбөөр хубаарилан табиха ба хүмүүжүүлхэ тухай делегадууд мүн лэ хэлэжэ гарашаһан байна. Тээд энээн тухай хэлэхэ хэрэгтэй байгаа. Юуб гэхэдэ, партиин айкомой хүдэлмэридэ энэ талаар бага бэшэ дутуунууд бии юм. Хүдэлмэрилэгшэдые ажал хэрэгэй ба политическэ талаар шэнжэлэн шалгаха хүдэлмэридэ анхарал багаар хандуулагдана. Тиимэһээ хүсэд шалгагдаагүй хүнүүд харюусалгатай тушаалда дэбжүүлэгдээд, удангүй һэлгэгдэдэг ушарнууд үсөөн бэшэ гарадаг байна. Энэ жэлэй арбан һарын турша соо партиин айкомой номенклатурна хүдэлмэрилэгшэдэй 23 процентнь һэлгэгдээ. Партиин айком кадрнуудай резерв байгуулаагүй. Тиимэһээ хүдэлмэрилэгшэдые али нэгэн шалтагаанаар һэлгэхэ болоходо бэрхэшээл тохёолдоог юм.

Тоосооото элидхэл тушаа хамта 25 хүн үгэ хэлээ.

Үгэ хэлэгшэд хурса ба принципиальна шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгые хээгүй байһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. «Айком багаар туһалаа», «айком хиналта дутамагаар хээ», гэхэ мэтын юрэнхы ажаглалтануудаар үгэ хэлэлгээ олон делегадууд хизаарлаһан байна. Тэдэнэр айкомой бюрое, секретарьнуудые, таһагуудые даагшадые хурсаар шүүмжэлэнгүй гараа. Зарим делегадууд хүнэй нэрые нэрлэнгүй, юрэнхыгөөр шүүмжэлээ. Энэ хадаа аймагай партийна организацида шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгын һулаар дэлгэрүүлэгдэдэг байһые гэршэлнэ. Конференци дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгын һулаар дэлгэрэнэндэ хамагай түрүүн элидхэлшэ нүхэр Семенов зэмэтэй. Тэрэ хадаа нэрыень нэрлэнгүйгөөр нэгэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшые шүүмжэлһэн байгаа. Тэрэнэй нэрые мэдэхые конференцидэ хабаадагшадай хүсэһэн байбашье, нүхэр Семенов тэрэ асуудалда харюусангүй гараһан байна. Конференци дээрэ шүүмжэлэл дутамагаар хэгдэбэшье, партиин айкомой бюрогой ба аппарадай хүдэлмэриин ехэ дутуунууд элирүүлэгдэһэн байна.

Аймагай ажахые ба культурна байгуулалтые хүтэлбэрилхэ талаар аймагай партийна организациин үүргые дээшэлүүлхэ зорилгоор партийно-эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэриие дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол конференци баталан абаа.

Конференци хадаа партиин айкомой, шалгалтын комиссиин шэнэ состав һунгаа.

* * *

Партиин айкомой эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй айкомой секретарьнуудаар нүхэд **Р. Н. Яковлев, Б. Т. Аюров, Г. А.** Гантимуров һунгагдаа.

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө манай партийна организаци иигэжэ тэмсэнэ

Малажал колхозоймнай ажахын гол һалбари мүн байна. Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор зоригжоһон манай колхознигууд адуу малайнгаа тоо толгойе саашадань олошоруулхын, ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхын түлөө мүнөө тэмсэжэ байна.

1954 оной октябриин 1 хүрэтэр 2645 толгой эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 1060 толгой үнеэтэй, 9667 толгой хонидтой болохо гэжэ хараалланхайбди. Тэрэшэлэн бусад малай тоо нилээд олошоруулагдаха юм. Һү һаалтые нэгэ хахад дахин нэмээхэ, нарин нооһотой хонин бүриһөө 4.5 килограммһаа, нарибтар нооһотой хониһоо—3 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалан абаха ёһотойбди.

Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ зэргэтэйбди. Тиимэһээ манай колхозой правлени ба партийна организаци малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэжэ, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэлгэдэ ехэ анхарал хандуулһан байна. Үнеэдэй, хонидой, туталай, гахайн нэгэ нэгэ байра энэ намартаа шэнээр барябди. Малай хуушан байранууд бултадаа заһабарилагдаһан байна.

Малай үбэлжэлгын амжалта түбхын түрүүндэ малшадай ажал хүдэлмэриһөө нилээд дулдыдаха байна. Тиимэһээ малшадай культурно-ажаһуудалай услови һайжаруулха, тэдэнэй дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүдые манай партийна организаци абаһан байна.

Малажал дээрэ 12 коммунистые табябди. Тэдэнэй зургааниинь фермэ ба гүүртэнүүдые даагшадаар хүдэлмэрилнэ. Гадна, 27 комсомолэцууд малажал дээрэ ажаллана. Малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри 14 агитатор ябуулна. Малшаднай бултадаа аймагай гү, али республиканска газетэ захижа уншадаг. Зургаан гүүртэ дээрэ улаан булангууд эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ радио тодхогдоо, газетэ, журнал бии. Малшадай хоорондо, фермэ ба гүүртэнүүдэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнэй дүнгүүд хаһа саг соогоо гаргагдажа байдаг.

Малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, коммунистнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ тухай асуудалнуудые партийна суглаан дээрээ зүбшэн хэлсэдэг байнабди. «Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ талаар парторганизациин зорилго» гэһэн асуудал һаяшаг болоһон партийна суглаан дээрээ зүбшэн хэлсээбди.

Правлени ба парторганизациин абаһан эдэ хэмжээнүүд малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ ехэ туһа болохо байнаниинь лабтай.

Б. Дамдинов, Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой парторганизациин секретарь.

Шэнэ зүжэг

Бурят-Монголой ород драмын театрын творческо коллектив украинска драматург Василь Минкогой «Нэрнүүдынь нэрлэнгүй» гэжэ комеди шэнээр гүйсэдхэбэ.

Зүжэгэй гол рольнуудта: Карпо Карпович—артист Б. П. Федоров, тэрэнэй һамган Диана Михайловна—артистка М. П. Арцыбашева, тэдэнэй басаган Поэма—артистка Н. Л. Мазуркевич. инженер Кочубей — артист Б. Т. Красиков ба бусад наадана.

Театрын режиссер Т. Я. Мандельштам энэ пьесые зүжэг болгон найруулһан, костюм ба сценын гоёлго уранзураашa Н. А. Быстровэй эскизээр хэгдэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Нэрнүүдынь нэрлэнгүй» гэжэ зүжэгэй хоёрдохи картина. Поэмын рольдо артистка Н. Мазуркевич, Максим Кочубейн рольдо артист Б. Красиков гэгшэд наадажа байна.

В. Шитиков.

Номой магазинда

КОГИЗ-ай Бичурын магазинда үглөөнһөө үдэшэ болотор хүн зон олоороо ородог.

Хүнүүд ехэ багагүй эндэ ерэжэ дуратай номуудаа шэлэн абадаг юм. Номой полконуудта Белинскиин, Тургеневэй, Чеховэй, Горькиин, Некрасовай, Лермонтовэй, мүн ородой классическа литературын бусадшье түлөөлэгшэдэй номууд элбэгээр табяатай байдаг.

Уншагшад магазинһаа ном худалдажа абахаяа ерэхэдээ номой удхашанар тухай һонирхолтой хөөрэлдөө хэдэг юм. Наһажаал эхэнэр, Лацисай «Буря» гэжэ романиие худалдажа абахадаа иигэжэ хэлээ һэн:

—Һайнаар, бодото байдалые зүбөөр харуулһан ном байна.

Хүүгэдэй ном наймаалдаг таһагай дэргэдэ 8—12 наһанай үхибүүд олоороо сугларанхай байдаг. Тэдэнэр өөһэдтөө хэрэгтэй элдэб һонирхолтой номуудые шэлэжэ абадаг юм.

Уранһайханай номуудһаа гадна, научно-шэнжэлгын ба научно-популярна номууд магазинда элбэг. Магазинай хүдэлмэрилэгшэд хүнүүдэй эрилтые хараадаа абан, дуратай номуудыень шэлэжэ үгэдэг юм.

А. Корытов.

Поворот тосхондо

Республикын столица—Улан-Удэһээ 150-аад километрын газарта, Чикой мүрэнэй эрьедэ Поворот тосхон оршодог. Энэ тосхондо томодхогдоһон Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой центр һуурижанхай. Хэрбээ Октябрьска революциин урда тээ үмсын ажалтай хэдыхэн тарьяашадай гэрнүүд эндэ байдаг һаа, мүнөө энэ тосхоной түхэл шарай танигдахаар бэшэ ондоо болоо.

Тус тосхондо хэдэн олон шэнэ гэрнүүд, клуб, долоон жэлэй һургуули, амбулатори, ветеринарна пункт, почто болон магазинууд бии. Гадна, Чикойн МТС-эй элдэб барилганууд—электростанци, кузница, МТМ болон трактор, комбайнуудай байдаг сарайнууд тус тосхоной шэмэг болон харагдана.

Колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай гэрнүүдтэ радиоточконууд оруулагданхай, электрын гэрэл яларна. Тэдэнэр Москваһаа, Улан-Удэһээ болон бусад городуудһаа һонирхолтой радиодамжуулгануудые үдэр бүхэндэ шагнадаг. Тэрээнһээ гадна, эндэхи клубта уранһайханай самодеятельностиин концертнүүд, элдэб темээр лекцинүүд болон элидхэлнүүд хододоо эмхидхэгдэжэ байдаг.

Тосхоной бүхы ажалшад партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые тон ехэ һайшаалтайгаар хүлеэн абаад, тэрэниие дүүргэлтэ болгохын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр оролдожо байна.

В. Бадашкеев.

Читын областьтой социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө тэмсэе!

Малшадай ажалай дэбжэлтэ

СОСНОВО-ОЗЕРСК. **(Телефоноор абтаба).** «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор зоригжоһон ба Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ артелиин гэшүүдэй уряагаар бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Яруунын аймагай «Улаан туяа» колхозой һүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд Пленумэй тогтоолой хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө эсэшэгүйгөөр тэмсэжэ байна. Тэдэнэр парти ба правительствын зааһанай ёһоор ниитынгээ малажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхын түлөө, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө, малайнгаа үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхын түлөө хамаг хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилжэ, муу бэшэ амжалтануудые түйлана. Тэдэнэр мүнөө малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар, түгэс бэлэдхэлтэйгээр эхилээд, амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна. Малайнгаа байра байдалые эндэхи малшад эртээнһээ заһаһан ба дулаалһан, даб дээрэ малайнгаа эдихэ үбһэ тэжээлэй запас фермэ дээрэ зөөжэ асарһан байгаа. Энэ фермын һаалишад үнеэдһээ һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө тугалнуудые эхэһээнь таһалан түлжүүлхэ шэнэ метод хэрэглэжэ эхилээ. Тэрээнэйнь аша үрэ удангүй харагдажа эхилһэн байна. Жэшээнь, урда жэлнүүдтэ нилээд бага һү һаадаг байһан племенной гүүртын һаалишад Цырма Цыбикова, Цыбжит Митыпова гэгшэд үнгэрэгшэ 9 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааһан. 13 үнеэнһээ 13 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлһэн байна.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолдо харюу болгон абаһан социалистическэ уялгануудаа дүүргэн, «Улаан туяа» колхоз малайнгаа үүлтэрые саашадань һайжаруулха зорилгоор Яруунын мяханай совхозһоо һайн үүлтэрэй 25 тугал худалдан абаба. Тэрэшэлэн хэдэн кормозапарнигуудые ба тэжээл хэршэдэг машинануудые фермэнүүдтэ тодхоо. Мүн малаа шэмэтэ тэжээлээр хангахын зорилгоор хартаабха болон бусад шэмэтэ тэжээлнүүдые бэлэдхэһэн, мүн концентрированнэ тэжээлнүүдые таһалһан байна. Партиин ЦК-гэй Пленумэй эриһэнэй ёһоор тус колхоз һүнэй валовой продукциие дээшэлүүлхын ба хүн зониие һүнэй продуктнуудаар хангаха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулхын тула һү ехээр һаалгадаг племенной үнеэдэй гүүртые эгээн түрүүшынхеэ эмхидхэжэ, тэрэниие даагшаар дүршэлтэй колхозник коммунист Жамьян Бадмаевые томилоо.

Һаяхан дурсагдагша гүүртэдэ малшадай суглаан болобо. Тус суглаан дээрэ фермые даагша коммунист Доржо Цыденович Цыреторов хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгатай гүүртын малшадые танилсуулха зуура, хүдөө ажахынгаа бүхы һалбаринуудые түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ манай республикын ба Читын областиин хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй угаа ехэ удхашанартай байһаниие тэмдэглэбэ. Гүүртые даагша Жамьян Бадмаев иигэжэ хэлэбэ:

—Читын областьтой мүрысөөндэ түрүүлхэ хэрэгтэ бидэнэршье хубитаяа оруулха ёһотойбди. Бидэнэр мүнөө малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ арга боломжотой байнабди. Малнай үбһэ тэжээлээр, дулаан байраар яһала хангагданхай. Тиимэһээ эдэ арга боломжонуудаа хэрэглэн, малайнгаа тоо толгойе улам олошоруулхын түлөө, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө оролдоё. Манай гүүртэ 1954 оной октябриин 1 болотор мал үсхэбэрилхэ ерэхэ жэлэйнгээ түсэбые 110 процент дүүргэхэ, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1000 литр һү һааха уялта абана.

Тиихэдэ гүүртын түрүү һаалишад Цырма Цыбикова, Цыбжит Митыпова гэгшэд ерэхэ жэлдэ үнеэн бүхэнһөө тугал абажа, элүүр энхээр түлжүүлхэ, үнеэн бүриһөө жэл соогоо 1200—1400 литр һү һааха уялгануудые абаба.

Энэ гүүртын малшад абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө, малайнгаа үбэлжэлгые хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар үнгэргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

Д. Бадмаев.

Малшад уялгаяа дүүргэжэ байна

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй патриотическа үүсхэлые ба хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгые халуунаар дэмжээд, Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой малажалай хүдэлмэрилэгшэд бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, малай үбэлжэлгые, шэнэ түл абалгые эрхимээр үнгэргэхын түлөө оролдолго гаргажа байна.

Субагта гэжэ газарта 112 үхэр байражанхай. Тус малай фермые даагшаар Нима Найданов хүдэлмэрилдэг юм. Фермын малай байранууд һаруул дулаанаар түхеэрэгдэнхэй. Фермэдэнь бүхэли үбэлдөө малай эдихэ үбһэ тэжээл зөөгдэн асаратданхай. Тэжээл колхозой правлениин тогтооһон нормын ёһоор, тусгаар кормушканууд соо хэгдэжэ, малда үгтэнэ. Малшад хүсэ шадал муутай нэгэ хэдэн малаа тусгаар амярнь эдеэлүүлнэ. Мүн эртэ тугаллаха үнеэдтэ, заахан бүрүүнүүдтэ ехэ анхаралаа хандуулна.

Фермын һаалишад ерэхэ жэлдэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын тулада мүнөө сабшалан дээрэ үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэжэ эхилээ. Хаана, ямар газарта үһа гаргажа болохогүйб, хаана добо гүбөөтэй сабшалан байнаб, тэндэ наг шэбхээ малшад гаргана. Фермынхид мүнөө сабшалан дээрэ 360 гаран шарга наг шэбхэ гаргажа, зохид таарамжатайгаар тараагаад байна. Үбэлэй шанга хүйтэнэй ерэхэдэ малшад нилээд ехэ тошон халяажа, мүльһэ хүргэхэ ба саһа тогтоохо юм.

Тус фермын һаалишад Г. Норбоева, М. Гендунова, Цырендоржиева гэгшэд ямаршье хүдэлмэридэ эрхим һайнаар ажалладаг, эзэн ёһоор хандадаг юм. Эдэнэр даалгагдаһан 14—14 һаамхай үнеэдһээ 1954 ондо 14—14 тугал абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлхэ, нютагай үүлтэрэй һаамхай үнеэн бүриһөө 950 литр һү һааха уялгануудые абаа. Малаа тобир тарганаар үбэлжүүлхын түлөө энэ фермын малшад эрид шангаар тэмсэжэ байна.

Фермэдэ агитационно-ниитын, ойлгууламжын хүдэлмэри муу бэшээр табигданхай. Агитатор Найданов малшадтай саг үргэлжэ хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Һаяхан Москвада Агууехэ Октябрьска революциин 36 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулагдаһан баярай заседани дээрэ нүхэр Ворошиловай хэлэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Гадна, тус колхозой Хангидайн адуушад Цыденов, Батоцыренов гэгшэд адуу мори үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые 1954 ондо 130 процент дүүргэхэ гэжэ уялга абаа. Мүн хонишод Н. Богданов, Б. Цыренова болон бусад дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байха юм.

В. Баторов.

Түрүү механизатор

Нүхэр Варфоломеев тракторые табан хурган шэнгеэр шудалаад, тэрээниие гурбан жэл соо жолоодоод байтарнь комбайн бии болоо, тэрэниие ябуулха хүн хэрэгтэй болоһон байгаа. Шэнэ техникые шудалха хүсэл тэрээндэ түрэбэ. Комбайнерай курса дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Алексей Федорович 1937 он болотор тэрэ машинаар Мухаршэбэрэй колхозуудай поли дээрэ ургуулагдаһан баян тарья хуряаһан байна.

«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденто Хонхолойн МТС-эй комбайнер Варфоломеев энэ жэлэй хүдэлмэриин сезон соо бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилөө. Апрелиин 15-һаа эхилэн июниин 20 хүрэтэр колхозой поли дээрэ тракторна бригадада 63 календарна үдэр соо хүдэлмэрилхэдөө 484 ажалта үдэр олоо. Тэрэнь үдэр бүхэнэй 7 үлүүтэй ажалта үдэр болоно. Энэ хугасаа соо комбайнер Варфоломеев 1936 түхэриг мүнгэ, 968 килограмм тарья абаһан байна.

Ургаса хуряалгын эхилхэдэ комбайнер Варфоломеев «Искра» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ, самоходно комбайнаар 470 гектар талмайн тарья хуряажа, 3252 центнер орооһо сохиһон байха юм. Тиихэ зуураа, 950 килограмм горючи алмаа. Хуряалгын үе соо хэһэн бүхы хүдэлмэриингөө, горючи алмаһанайнгаа түлөө хамта дээрээ 2890 түхэриг мүнгэ, 1972 килограмм тарья олобо. Нүхэр Варфоломеев энэ жэлэй сезон соо поли дээрэ хүдэлмэрилһэн бүхы 113 үдэр соогоо 4826 түхэриг мүнгэ, 23 центнер 40 килограмм тарья олоо. Тэрэнэй олоһон тарьяае мүнгэн дээрэ оруулан бүхы олзыень хамталхада 7867 түхэриг гү, али дунда зэргээр үдэрэй 69 түхэриг үлүүтэй болоно.

Механизаторнууд тухайда парти болон правительствын анхаралда харюу болгон, комбайнер Варфоломеев бүри эршэмтэйгээр ажаллахаар зоригжонхой. **Н. Цыбенов.**

СОЦИАЛИЗМЫН ОРОНОЙ ХҮСЭН ТҮГЭЛДЭР АРТИЛЛЕРИ

А. МЕТКАЛЕВ, артиллериин гвардиин генерал-лейтенант

анай Эхэ ороной сүлөөтэй ба даанхай байхын түлөө боло- байлдаануудта Советскэ артил- иин туйлаһан элитэ ехэ аша ияае советскэ арад мэдэдэг ба эдэг юм. Эсэгэ ороноо хам- гын Агууехэ дайнда артилле- н харуулһан маша ехэ габьяа эглэн, артиллериин Үдэрые жэл ндэ һайндэрлэхэ гэжэ 1944 он- СССР-эй Верховно Соведэй зидиумэй Указаар тоггооһон на.

үнөө жэлдэ манай ороной шад, Армиин ба Флодой сэ- шэд советскэ артиллериин Үдэ- арадай ажахын бүхы һалба- удай хүгжэлтын оршон бай- да тэмдэглэжэ байна. Манай номикын, эгээн түрүүн тэрэнэй эһэ һуури болохо хүндэ индуст- н түргэн хүгжэлгэ хадаа ара- ажамидаралай хэмжээ дээшэ- лгэдэ зорюулагдаһан хэдэн шу- а шиидхэбэринүүдые абаха ар- Коммунистическэ партида ба етскэ правительствода олгоо. ын хоёр—гурбан жэлэй тур- да орон соогоо арадай хэрэг- эй зүйлнүүдые элбэг дэлбэг тохын тулада хүнгэн ба эдеэ ой промышленность, хүдөө хын бүхы һалбаринуудые эрид р дэбжээхэ бүгэдэарадай шу- ын шухала зорилго табигдаад на. Энэ зорилгые дүүргэлгэ мунизм тээшэ зориһон манай да томохон алхаса болохо юм.

жалшадай ажана һайн байдал ай сусаршагүй анхарал ороло, Эхэ оронойнгоо аюулгүй далые ба социалистическэ гүрэ- саашадань бэхижүүлгэ, ара- дай хоорондо эб найрамдал са- хамгаалга ба бэхижүүлгэ ха- Коммунистическэ партиин, Со- скэ правительствын сэсэн мэр- политикын гол удхань болодог Тиимэһээ манай партиин поли- ые советскэ арад ба демократи- а лагериин оронуудай арадууд эн дуугаар дэмжэнэ, тэрээндэ ы прогрессивнэ хүн түрэлтэн та- ана, дэмжэнэ.

оветскэ хүнүүдэй амгалан зо- байгуулхы ажалые гадаадын толгоһоо хёрхоор хамгаалгые ынгөө маша ехэ нэрэ хүндын г гэжэ Советскэ Зэбсэгтэ Ху- уд тоолодог. Бүхы бусад түрэ- сэрэгүүдтэй хамта советскэ ар- ериствүүд Эхэ оронойнгоо ин- есүүдые һэрэмжэтэйгээр хам- ан жагсажа байна.

**

оветскэ артиллери бүхы Совет- Армитай хамтадаа харин ин- вентнүүд болон сагаангвардее- дтэ эсэргүү хэгдэһэн дайнууд уур бии болоһон юм. Тэрэ хадаа гаран жэлэй саада тээ бии бо- он баатар зоригто ородой ар- лериин эрхим заншалнуудые гээн абаһан байна. Манай Эсэ- роной артиллери болбол эмхид- й болон зэбсэгжэлгынгээшье та- , мүн дайшалхы ёһоор хэрэг- эхэ талаараашье бусад гүрэнүү- артиллерииe хэдэн арбаад жэ- ахижа, өөрынгөө тусхай твор- о замаар хүгжэһэн юм.

арезной болон түргэн буудадаг нууд, хүндэ артиллери, миноме- д ба бусадшье зүйлэй артилле- скэ техникэ Россида бусад гү- үдһээ түрүүн ухаалан зохёог- он байна. Ракетнэ техникые дай- хы ёһоор хэрэглэхэ, артилле- скэ системэнүүдые болон һомо гсалнуудые түлэблэхэ асуудал- д тон гүнзэгыгөөр зохёогдоһон на. Олон зуун жэлэй туршада дой артиллеристнүүд дайшалхы эжэлээрээ ба баатарлиг зори- оо алдаршаа. Гэбэшье, Агуу- Октябрьска Социалистическэ олюциин урда тээ ородой ар- лери таарамжагүй оршон бай- да хүгжэжэ байгаа. Промыш- ностиин гээгдэнги байдал шэнэ эй артиллерийскэ буу зэбсэ- ые бүтээхэ хэрэгтэ ехэхэн һаад одог һэн. Артиллериин талаар уудай үлэмжэ үнэтэй олон тэнүүд ба ухаалан зохёолго- д хэрэглэгдээгүй орхигдоһон ба адынхидта һэшхэлгүйгөөр үбэр- гдэдэг байгаа. Сэрэгэй зургаа- ай хархис ноёдой гээгдэнги ба гадаадынхидай «шэнэ нүүдэй» урда тэдэнэй һохо- һүгэдэн дохилго хадаа артил- н эмхидхэлые, тактика ба ные нарижуулан һайжаруулха ые таһалдуулдаг байгаа.

агтал Агууехэ Октябрьска со- листическэ революциин һүүлээр, ын ба гүрэнэй шэнэ байгуу- ын оршон байдалда Эсэгэ оро- най наука ба техникын, тэрэ о артиллериин хүгжэхэ угаа арга боломжонууд бии болоо

ражданска дайн залуу советскэ иллеридэ тон шанга туршалга болоһон юм. Энэ туршалга нэрэтэй түрэтэйгөөр дабажа гарагдаа һэн. Залуу советскэ республикые усадхаха гэжэ оролдоһон американска, английска, японско ба бусад интервентнүүд советскэ үхэр буунуудай хүсэтэ сохилтонуудые үзэһэн байна.

Колчак, Деникин, Юденич, Врангель болон империалистическэ буржуазин табиһан бусад этэгээдүүдтэ эсэргүүсэн шэрүүн шанга дайн байлдаан соогуур советскэ артиллери тэрэнэй урда табиһан зорилгонуудые мүн лэ амжалтатайгаар шиидхээ һэн.

Гражданска дайнай жэлнүүдтэ артиллерииe дайшалхы ёһоор хэрэглэлгэдэ олдоһон бүхы шэнэ юумэн хадаа удаадахи сагуудта артиллерийскэ наукые хүгжөөхэ хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай байгаа.

Дайнай урда тээхи табанжэлнүүдтэ манай орондо хүсэн түгэлдэр промышленность байгуулагдажа, Советскэ Армиие, тэрэ тоодо артиллерииe шэнэдхэн зэбсэглэхэ арга олтоо һэн. Шэнэ түхэлэй зенитнэ, танкова болон противотанкова артиллери, ехэ ба онсо ехэ хүсэтэй артиллери шэнээр байгуулагдаа һэн. Тусхайта түхэлэй гадаадын техникэһээ шанарайнгаа талаар холо булюу шэнэ, бүри һайн хэбэй бусад олон түхэлэй артиллери байгуулагдаһан байна.

Капиталистическэ гүрэнүүдэй арминуудта танкнууд болон авиаци хүгжөөхэ хэрэгтэ гол анхаралаа табяад, артиллериин үүргые тоодоггүй байгаа. Энэ дутагдалһаа боложо, немецко-фашистска арми хүгжэлтынгөө талаар дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүл багай хэмжээндэ байһан артиллеритэйгээр дэлхэйн хоёрдохи дайнда ороһон байгаа, тиихэдэ американска артиллери 1897 оной хэбэй модернизировалэгдэһэн французска 75 миллиметрово пушкаар, дивизионно болон противотанкова артиллериин частьнуудые зэбсэглэн, дайнда ороһон юм. Английска армиин артиллери элээнһээ дээрэ байгаагүй. Имагтал дюнкеркскэ хёмороной һүүлээр, англичанинууд өөрынгөө артиллерииe шэнэдхэн зэбсэглэжэ эхилээд, тэрэнээ дайнай дүүрэхэ багта дууһаһан юм. Тиимэ болохолоороо, мүнөө үеын арминууд соо Советскэ Арми гансаараал мүнөө сагай дайнай бүхы эрилтэнүүдтэ харюусахаар хүсэн түгэс артиллеритэй байһан юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ манай артиллери Советскэ Армиин буудалгын сохилто гол хүсэн байгаа. Хамгаалгын шэрүүн шанга байлдаануудта манай артиллеристнүүд, бусад түрэлэй сэрэгүүдтэй хамтадаа ябажа, дайсанай техникэ болон хүнүүдые хяа бута сохёо. Гансахан Москва шадар болоһон дайн байлдаанда немецко-фашистска булимтаргашад гол түлэб артиллериин буудалгаһаа 1500 танкнуудаа гээһэн юм. Хамгаалгын байлдаануудта, илангаяа танкнуудтай тэмсэхэдээ, манай артиллери дэлхэйн хоёрдохи дайнда дайлалдаһан бусад оронуудай артиллериһээ булюу һайн байһанаа элеэр харуулаа.

1942 оной ноябриин 19-дэ Сталинград шадар түүхэтэ контрдобтолгоёо Советскэ Армиин эхилхэдэнь, советскэ артиллери үзэгдөө дуулдаагүй ехэ хүсэтэйгөөр дайсанда добтолжо, манай ябган сэрэг ба танкнуудта харгы гаргажа үгэһэн байгаа.

Гитлеровтэнэй 330 мянган сэрэг хүреэлэгдэжэ, тэдэнэй нэгэниинь-шье хүреэлэлтэ сооһоо гаража шадаагүй һэн. Хожомынь энэ түүхэтэ үдэртэй дашарамдуулан артиллериин Үдэрые һайндэрлэдэг болоһон байна.

Советскэ Армиин добтололгын байлдаануудта артиллери өөрынгөө буудалгаар дайсанай хамгаалалтые бута дэлдэжэ, ябган сэрэгүүдээ, танкнуудаа дэмжэдэг һэн. Тэрэ хадаа 1943—1944 онуудта немецко-фашистска сэрэгүүдые Советскэ Армиин бута сохилтые хангаһан юм. Дайнай һүүлшын шатада, Висла ба Одер голнуудай дээрэдэ, Зүүн Пруссида, Будапешт ба Венын районуудта, Берлиндэ манай сэрэгүүдэй ехэ ехэ добтолгын байлдаануудые хэжэ байхадань советскэ артиллериин түгэлдэр ехэ хүсэн үлэмжэ элеэр харагдаа.

Мүн японско империализмые бута сохихо үедэ советскэ артиллери мүн лэ өөрынгөө хүсэ шадалые харуулаа. Тэрэ хадаа империалистическэ Японии сэрэгэйнь гол хүсэн болохо—миллион сэрэгтэй Квантунска армиие манай армиин бута сохиходонь, Япониие арсалтагүйгөөр капитулировалхые баадхахадань туһалһан байна.

Тылэй ажалшадай ажалай баатаршалгын аша туһаар, Советскэ Арми ба тэрэнэй артиллериин гайхамшагта амжалтанууд туйлагдаха аргатай болоһон байна. Манай орондо сэрэгэй зэбсэг гаргалга таһалгаряагүй ургажа байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ советскэ артиллери 5-һаа үлүү дахин ехэ болоо. Дайнай һүүлшын гурбан жэлэй туршада үргэн ехээр хүгжэһэн артиллерийскэ промышленность жэл бүхэндэ фронтдоо 220 мянган ехэ буунуудые ба миномедуудые бүтээжэ үгэдэг байһаниинь мэдээжэ. Хэрбээ Сталинград шадарай контрдобтолго 5000 ехэ буунууд ба миномёдуудай буудалгаар эхилһэн байгаа һаа, түгэсхэлэй Берлиндэхи байлдаанда 41.000 үлүүтэй ехэ буунууд, миномёдууд хабаадалсаһан юм.

Манай промышленность фронтые һомо хэрэгсэлнүүдээр гүйсэдөөр хангадаг һэн. Гансахан 1944 ондо 240 миллион ехэ буугай һомон, бомбо ба минэнүүд гэхэ гү, али дэлхэйн нэгэдэхи дайнай бүхы үе соо хаанта Россин промышленностиин бүтээн гаргаһанһаань хоёр дахин ехээр үйлэдбэрилэгдэһэн байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнууд дээрэшье, тылдэшье, манай бүхы илалтануудые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша хүсэн хадаа Советскэ Союзай алдарта Коммунистическэ парти байгаа. Коммунистнууд советскэ хүнүүдые сэрэгэй болон ажалай баатарлиг хэрэгүүдтэ зоригжуулдаг һэн. Тэдэнэр добтологшо сэрэгүүдэй түрүүшын зэргэдэ ябадаг бэлэй. Өөһэдынгөө нугаршагүй эрэлхэг зоригоор, баатаршалгаар тэдэнэр добтологшо сэрэгүүдые жэшээлэшэгүй ехэ баатаршалгада зоригжуулдаг һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ советскэ артиллеристнүүд советскэ арадай болон Коммунистическэ партиин үндэр дээдэ найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулаа. Тэдэнэй эрэлхэг зориг ба аша габьяае Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнээ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронтнууд дээрэ элитэ ехэ дайшалхы аша габьяа харуулһанайнь түлөө Советскэ Армиин 1800 артиллеристнүүдтэ — солдадуудта, сержантнуудта, офицернууд болон генералнуудта Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ 1200 мянган артиллеристнүүд Советскэ Союзай орденууд ба медальнуудаар шагнагдаа.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Коммунистическэ парти болон Советскэ правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолгын ашаар Советскэ артиллери саашадаа нарижуулан һайжаруулагдаа. Үлэмжэ һайн дайшалхы шадалтай шэнэ шэнэ техникээр артиллери хангагдаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүй дуршэлые нарин нигтаар шэнжэлһэнэй үндэһөөр, артиллериие байлдаанда болон операцинуудта дайшалхы талаарнь хэрэглэхэ эгээн түрүү зэргын формонууд зохёогдоо.

Советскэ Союз хадаа дай үүдхэгшэдэй аашануудые элирүүлхэ политика, эб найрамдал сахин хамгаалха ба бэхижүүлхэ политика хэлбэрившэгүйгөөр, эрид шууд ябуулна. Тиихэтээ хамта, США-гэй хархис нюурнуудаар толгойлогдоһон империалистическэ лагериин зүгһөө хүн түрэлтэндэ дэлхэйн шэнэ дайнай ядарал зоболон ушаруулхые һэдэһэн аюулай бии байһые манай түрэн хараадаа абадаг юм. Тиимэһээ, СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси дээрэ хэлэһэн үгэ соотоо Г. М. Маленков иигэжэ зааба: «...эб найрамдалай хэрэгэй түлөө эрид шангаар тэмсэхэ зуураа, бидэнэр агууехэ Советскэ Союзаа эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхэ, обороньень нарижуулха гэһэн нангин уялга тухайгаа батаар һанажа ябаха ёһотойбди. Тэнэт зан гаргажа манай Эхэ ороной аюулгүй байдалые эбдэхэ гэжэ хэн нэгэнэй һанаашалаа һаань, бэлэн байхын тулада энээниие хэхэ уялгатайбди...»

Советскэ арадай амгалан ажалые эбдэхэ гэһэн дай үүдхэгшэдэй ямаршье һэдэлгэдэ хэзээ бүхэндэ сохилто үгэхөөр бэлэн байхын тулада советскэ артиллеристнүүд саашадаашье дайшалхы мэргэжэл шадабаряа, эмхидхэлээ, журамаа һайжаруулхаар, частьнууд болон подразделенинүүдэйнгээ дайшалхы бэлэн байлгые бэхижүүлхээр эрид шиидэнги байна.

Шэнэ магазинууд нээгдэбэ

«Советскэ худалдаа наймаае һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тоггоолые дүүргэлэн, Түнхэнэй аймпотребсоюз аймагай центр — Кырен тосхондо сельмагай ба номой магазинуудай шэнэ байшангуудые барижа, ашаглалгада тушааба.

Мүнөө эдэ магазинуудта үргэн хэрэглэлгэй эд бараан, политическэ, уранһайханай ба бусад номууд элбэг бии.

Мүн һаяхан тэндэ шулуун бани шэнээр баригдажа, дүүргэгдээ.

Д. Замбалов.

ГОРОДОК ГОРОДТО

ПАРТИИН УРЯАГААР — КОЛХОЗУУД БА МТС-үүдтэ

Городой предприятинуудта хүдэлмэрилжэ байһан инженернүүд, техникүүд, тракторнстнар ба хүдөө ажахын бусад мэргэжэлтэд хүдөө ажахын урда партиин табиһан асари ехэ программые дүүргэлсэхын тулада хүдөө гаража байна. Жэшээлхэдэ, А. В. Унгвицкая агрономоор Кяхтын МТС-тэ, нүхэр Жердаков тракторнстаар Үшөөтын МТС-тэ, Е. П. Яньков, И. Н. Попов хоёр тракторнстнараар Закаменай МТС-тэ, мүн слесарь Невьянцев, зоотехник Балакин, тракторист Жигжитов гэгшэд өөһэдынгөө мэргэжэлээр хүдэлмэрилхөөр Ториин аймаг гараһан байна.

Ветеринарна врач Л. П. Козикова, автомеханик Е. И. Козиков, шофер Д. С. Цыренов, радист Жаркой болон бусад хамта 15 мэргэжэлтэд республикын колхозууд болон МТС-үүдтэ ажаллахаяа ошоо.

ХИЛЭЭМЭНЭЙ ЗАВОДОЙ БАРИЛГА ЗАХАЛБА

Городой барилгын участогай коллектив хилээмэнэй шэнэ завод барижа захалаа. Тус завод сүүдхэ соо 15—18 тонно хилээмэ гаргаха арга боломжотой байхаар хараалагданхай. Мүнөө заводой һуури табигдаад, бусад бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ТОСХОНДО ШЭНЭ КЛУБ БАРИГДАБА

Октябриин һайндэрэй урда тээ Доодо-Холтосон гэжэ хүдэлмэришэнэй тосхондо һайнаар баригдаһан клуб ашаглалгада оруулагдаба.

Шэнэ клуб 150 гаран хүнэй һууритай харалгын залтай, уншалгын залтай, библиотекэтэй, уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай хүдэлмэрилхэ бусад хэдэн таһагуудтай юм. Клуб киноустановкотой.

А. Алагуев.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэбэ

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй ба «Орон дотор малажалые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд ба гүрэндэ малажалай продуктнуудые колхознигууд, хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай ажахынуудай уялгата ёһоор тушааха нормонуудые доошолуулха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тоггоолнуудта харюу болгон, Кабанскын аймагай Маленковой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүд малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ, 1953—1954 оной үбэлжэлгэдэ ниитынгээ малые дулаан байраар гүйсэд хангаха, малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхэ, 1953 ондо абаһан түлнүүдээ нэгэшье хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар түлжүүлхэ гэһэн социалистическэ уялгануудые абаад, хоорондоо мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байгаа.

Эндэхи малшад абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байна. Эдэ колхозууд хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Маленковой нэрэмжэтэ колхоз хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха түсэбөө һүөөр 105 процент, мяхаар 100, үндэгөөр 106, овощёор 100 процент дүүргээ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха жэлэйнгээ түсэб һүөөр 110 процент, мяхаар 111,4, нооһоор 110, үндэгөөр 102,3, овощёор 100 процент дүүргэһэн байна. Эдэ колхозууд малайнгаа үбэлжэлтые муу бэшэ бэлэдхэлтэйгээр эхилээд, яһала гэмгүйгөөр үнгэргэжэ байнхай.

А. Бусурманов.

Культурна худалдаа наймаанай түлөө

Эд бараанай эрьесын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула Улан-Удын универмагай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэдэнэ.

Тус универмаг үнгэрһэн һарын түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ.

Универмагай галантерейнэ, текстильнэ товарнуудай секцинүүдэй продавецууд нүхэд Егорова, Чуйкова гэгшэд ноябриин түрүүшын хахадай түсэбые үлүүлэн дүүргээ.

Мүнөө городой ажалшадта ноо һон буд, оёгдомол зүйлнүүд, валенканууд, амһартанууд ехээр худалдагдажа байна. Универмагай прилавкануудай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадые культурна худалдаа наймаагаар хангахын түлөө тэмсэнэ.

И. Гроссман.

Улан-Удын «Механлит» заводой коллектив арбан һарынгаа даалгабарие 103 процент дүүргэд, жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Үнгэрэгшэ гурбан квартал соо продукцинынгаа өөрынь үные химдаруулжа, 113000 түхэриг алмаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үдэрэйнгөө даалгабариие 200—250 процент дүүргэдэг тракторна цехын слесарь Александр Васильевич Исаков леспромхозой трактор заһабарилжа байна.

А. Мантаевай фото.

Республикын түрүү леспромхоздо...

Байгша оной январь гараад байгаа һэн. Эрийскэ леспромхозой клуб соо болоһон модошодой үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерствын ба тэрэнэй хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй дамжуулгын Улаан туг дүрбэдэхеэ абаһан баяр үргэнөөр тэмдэглэгдээ бэлэй. Тэндэ үгэ хэлэһэн түрүүшүүл туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амархагүй, Агууехэ Октябриин 36-дахи ойе модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ угтаад, жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 30 мянган кубометр модо Эхэ орондоо үгэхэбди гэжэ мэдүүлээ һэн.

«Модо бэлэдхэлэй промышленностиин гээгдэлые усадхаха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй һаяын тоггоолые эрийскэ модошод халуунаар угтаад, тэрэниие бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ оронхой. Тэдэнэр бии байһан арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, жэлэй эсэс болотор 30 мянган кубометр модо Эхэ орондоо үгэхэ гэһэн урдынгаа уялгые 50 мянган кубометр хүрэтэр дээшэлүүлээ. Мүнөө леспромхозой модошон бүхэн бүхы хүсэ зоригоо энэ уялгые дүүргэлгэдэ зорюуланхай. Ноябриин 7-ной һайндэрэй хүндэлэлдэ тэдэнэр 17 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур бэлэдхэһэн һаа, ноябриин 20-ной байдалаар 30 мянган кубометр 1954 оной түсэбөөр бэлэдхээ.

— Танай леспромхозой коллектив иимэ амжалта хайшан гээд туйлаһаб? — гэжэ тус предприятиин директор нүхэр Афанасьевһаа асуухада, тэрэ иигэжэ хөөрэнэ:

— СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министрын № 517 приказай ёһоор, манай леспромхоз энэ жэлдэ модо бэлэдхэлэйнгээ бүхы хүдэлмэринүүдые технологическа шэнэ процессүүдтэ оруулаа. Мүнөө модо бэлэдхэлгэ дээрэ поточно методүүд хэрэглэгдэжэ эхилээ. Поток бүхэндэнь табатабан функциональна бригаданууд байгуулагдажа байна.

Модо бэлэдхэлэй олон участогуудта отологдоһон модонуудые сортоорнь илган хюрөөдэлтэ болоулагдаа. Юундэб гэхэдэ, эндэ туйлай ехэ ажал хэгдэдэг ба ехэ хэмжээнэй модон абтангуй миил галдагдадаг байгаа. Мүнөө модые унагааһаар гансал шэлбүүһыень шулаад, тэрэнээ бүтэн зангаарнь доодо складта шэрэжэ абаашаад, тэндэ сортолон хюрөөдэнэ. Хүдэлмэриин энэ эмхидхэл хадаа хүдэлмэришэдэй доодо складта, түмэр замда дүтэ олооро ажаллаха, нэгэ кубометр барилгын бэлэн модоной гарасые хоёр часаар түргэдхэхэ, тэрэнэй өөрынь үные горьтойгоор химдаруулха, дээдэ складуудай хүдэлмэриин поточно лини бүхэнһөө 12—15 хүниие сүлөөлжэ, гол шухала хүдэлмэридэ табиха арга боломжо олгоһон байна.

Тус леспромхозой солото шофернууд Андрей Сапего, Гавриил Дронов, Иван Кушнарёв гэгшэдэй туйлаһан амжалтануудые оронойм най олон леспромхозуудай модошод мэдэхэ болонхой. Эдэнэр мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаха зуураа, машинануудаа гаражда оруулангүйгөөр нүгөөдэ халаанай шофернуудта тушааха шэнэ үүсхэл гаргаа. Мүнөө олон шофернууд тохёолдоһон жэжэхэн заһабаринуудые гаражда ошонгүйгөөр, машинада модо ашаалха ба буулгаха зуураа хэдэг, һүүлшынгээ рейс хэһэн хойноо машинаяа хүсэд бэлэн болгоод, нүгөөдэ нүхэртөө тушаадаг болоо.

Автогаражайнь заһабарилагшадай хүдэлмэри шэнэдхэн табигдаа. Заһабарилагшадай бригаданууд урданайхидаал адли, гаражда ерэһэн лэ машина заһабарилаа болоод һуухаяа болёо. Тэдэнэртэ машинанууд даалгагдажа үгтөө. Тиин даалгабарита машинануудайнгаа һайнаар ябахын, графигаа дүүргэхын тулада тэдэнэр лини дээрэ гаража хүдэлмэрилнэ.

Автопаркынгаа иигэжэ хүдэлмэрилдэг болоһоойнь ашаар, олон шофернууд халаан соо нормоһоо гадуур хоёр рейс хэдэг, һара соо даалгабариһаа гадуур хэдэн зуун кубометр модо шэрэдэг болоо. 1953 оной гурбадахи квартал соо автопаркын машина бүхэн модо шэрэхэ түсэбөө 124 процент дүүргээ.

Модо бэлэдхэлгэ электрохюрөөшэдэй хүдэлмэриһөө бүхыдөө тоонойн дулдыдана. Эндэхи электрохюрөөшэд өөһэд хоорондоо эдэбхитэйгээр мүрысэн, урдаа табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Электрохюрөөшэд нүхэд Калунин, Зарипов гэгшэд үдэр соо хоёр нормо дүүргэнэ. Тэдэнэр гансал урдахяа хараад лэ ябадаггүй, харин залуушуулые өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дуршэлдэ һургадаг юм.

Тэрэшэлэн энэ жэлдэ тракторнстнууд-модо таллуулагшад леспромхозойноо коллективэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү һүүри эзэлжэ шадаашьегүй һаа, үнгэрһэн 10 һара соо трактор бүхэнэй модо таллуулха түсэбые 109 процент дүүргэхэ ябадал хангаа. Тэдэнэй дунда ажалай новаторнууд олон. Тракторнстнууд нүхэд Григорьев, Калашников, Федотов ба бусад үдэр бүриингөө нормые 150—200 процент дүүргэдэг байна.

— Хүдэлмэриин түрүү дүй дуршэл хэрэглэһэнэймнай ашаар,—гэжэ нүхэр Афанасьев хөөрөөгөө саашань үргэлжэлүүлнэ, — ажалаймнай бүтээсэ нилээд дээшэлээ, бэлэдхэгдэһэн кубометр модон бүхэнэй өөрынь үнэ 3 процентээр химдараа. Тиин хэдэн арбаад мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэн арьбалагдаа. Списогтэ байһан бүхы хүдэлмэришэдэй 90 процентнь нормоёо үлүүлэн дүүргэдэг болонхой.

— Туйлаһан эдэ амжалтануудаараа бидэ һаймһарнагүйбди, манайда дутуу дунданууд үшөөл олон. Тэдэниие ойрын сагта усадхан, «Модо бэлэдхэлэй промышленностиин гээгдэлые усадхаха тухай» парти ба правительствынгаа тоггоолые бэелүүлхын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёһотойбди, — гэжэ нүхэр Афанасьев мэдүүлнэ. — Манда үгтэһэн техникые дүүрэн хүсөөрнь ашаглажа үшөө шададанагүй. Хүсэ ехэтэ паровой ба электрическэ крануудай хүдэлмэреэр хүсэд хангагданагүй. Шпалозаводоймнай модоор дутагдаха ушар нэгэтэбэшэ гарадаг байна.

Советскэ хүнүүдэй ажабайдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ парти, правительствомнай саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргана. Энээндэнь харюу болгон, Эрийскэ леспромхозой модошод 1954 оной гаратар 50 мянган кубометр модо жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур Эхэ орондоо үгэхын түлөө шууд тэмсэнэ.

А. Плавенский.

Тобшо сигналнууд

Хэзээ баригдаха юм? Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз шэнэ бани барижа эхилһэн аад, мүнөө энэ хүдэлмэри зогсоогдошонхой. Энэ барилгые түргэдхэхэ эрилтэ колхознигууд артелиингээ правлениедэ нэгэнтэбшэ хэһэн байна. Тэгэд, колхознигуудай эрилтэ тоогдоногүй.

К. Доржиев.

Радио дуугарнагүй. Бичурын аймагай Заганай сомоной «Коммунизм» колхозой радиоприёмник үнинэй дуугарнагүй. Тиимэһээ энэ радиоприёмнигһоо хангагдадаг радиоточконууд хүдэлмэрилнэгүй. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыбиков тус радиоприёмнигые заһабарилуулха тушаа зохихо хэмжээ абанагүй.

В. Шагжиев.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн VIII сесси

ПОЛИТИЧЕСКЭ КОМИТЕДТЭ А. Я. ВЫШИНСКИИН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

НЬЮ-ЙОРК, ноябрийн 20. (ТАСС). Ноябрийн 20-ной үглөөгүүр Генеральна Ассамблейн Политическэ комитет дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайлуулха ба уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрил багадхаха талаар хэмжээнүүд тухай СССР-эй делегациин дурадхаһан асуудалые хаража эхилбэ.

Дэлхэйн шэнэ дайнай аюул багадхаха, арадуудай аюулгүй байдал ба эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилгоор энэ шухала асуудалые СССР-эй делегациин оруулһаниинь мэдээжэ. Советскэ делегаци Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ резолюциин проект табиба. Атомна, водородно ба хүнүүдые олоор хюдалгын бусад түхэлэй буу зэбсэгүүдые заабол хорихо тухай Генеральна Ассамблейн соносхохые, мүн энэ хорилто бэелүүлхэдэ уласхоорондын нарин шанга хиналта тогтооһон уласхоорондын хэлсээ бэлэдхэхэ ба бэелүүлхэ талаар хэмжээ дары абахыень Аюулгүйн Соведтэ даалгаха гэжэ энэ проект соонь дурадхагдана. Уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдал сахихын түлөө гол харюусалга даадаг Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын табан гэшүүд — США, СССР, Великобритани, Франци ба Хитад өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые жэлэй турша дотор гурбанай нэгэ хубяар хороохо гэжэ тус проект дурадхана. Сэрэгэй гаргашануудые багадхаха зорилгоор резолюциин энэ проект хадаа буу зэбсэгүүдые бүхы гүрэнүүдэй хороохын тула уласхоорондын конференци тон һаяар зарлаха гэжэ Аюулгүйн Соведтэ дурадхана; харин гүрэнүүдэй территори дээрэ сэрэгэй, агаарай-сэрэгэй ба далайн-сэрэгэй базануудые байгуулга дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые шангадхана, гүрэнүүдэй национальна суверенитедые ба бэеэ даанхай байдалые эбдэлгэдэ хүргэнэ гэжэ мэдэрнэ. Бата бэхи эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал хангаха эгээн шухала хэрэг мүн гэжэ тэрэниие тоолоод, харин территори дээрэ байһан сэрэгэй базануудые усадхаха талаар хэмжээ абаха гэжэ Аюулгүйн Соведтэ Генеральна Ассамблейн дурадхахыень советскэ делегаци резолюциин проект эриэ. Эсэстэнь, советскэ резолюциин проект болбол арадуудай хоорондо зэбүүрхэл ба хэрэлдээ үүдхэхэ, дэлхэйн шэнэ дай бэлэдхэхэ зорилготой пропагандые зарим оронуудта хэгдэжэ байһан ябадалые буруушаахые, мүн ООН-эй принципүүд ба зорилгонуудта таарахагүй тиимэ пропагандые болюулха хэмжээ абаха гэжэ бүхы гүрэнүүдые Генеральна Ассамблейн уряалхые хараална.

Дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые зайлуулха ба уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрил багадхаха талаар хэмжээнүүд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ СССР-эй делегациин толгойлогшо А. Я. Вышинскиин хэлэһэн үгөөр эхилбэ.

Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ энэ асуудалые табиһан ябадал уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые багадхаха, уласхоорондын шухала проблемэнүүдые шиидхэхэ арга олохо гэһэн Советскэ правительствын эрмэлзэлгэ болоно, эдэ проблемэнүүдэй шиидхэгдээгүй байһаниинь юрэнхы дээрээ уласхоорондын байдалда муугаар нүлөөлнэ гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сесси дээрэ энэ асуудалые табилга долоодохи сессиин болоһон сагһаа хойшо уласхоорондын оршон байдалай бүри хүндэ болоһон ябадалһаа эшэ үндэһэтэй юм. Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци уласхоорондын эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал сахиха талаар өөрынгөө уялгые эбдэнгүйгөөр энээниие алтасан тараажа шадахагүй юм. Уласхоорондын түгшүүрилые багадхалга хадаа тон шухала удхашанартай хэрэг мүн гэжэ Советскэ правительствын тоолодог шухала зорилго болоно гэжэ А. Я. Вышинский зааба. Энэ зорилгые шиидхэхэ хараа бодолтойгоор, гадаадын политическэ бусад зорилгонуудые шиидхэхэ шухала байна. Тиимэһээ Советскэ правительство энэ асуудалые дипломатическа гуримаар, мүн Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида табиха талаар үүсхэл саг үргэлжэ гаргана.

А. Я. Вышинский мүнөө уласхоорондын байдалда тохёолдоһон түгшүүрилэй шалтагаанууд тухай тодорхойгоор тогтон хэлэбэ. США-гэй хархис нюурнуудай, мүн тэрэниие дэмжэдэг зарим оронуудай, тэрэ тоодо Англиин ба Франциин политика иимэ байдалай ехэхэн шалтагааниинь болоно гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Американска монополинуудаар дэмжэгдэдэг эдэ нюурнууд гүрэниие ударидалгын гол тушаалнуудта шадабаритайгаар табигдаһан өөһэдынгөө хүнүүдээр дамжуулан ябуулагдадаг политика зохёохо ба бэелүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ. Эдэ нюурнууд уласхоорондын түгшүүрилые һулаха һаад хэхые оролдоно гэжэ олон тоото баримтанууд гэршэлнэ. Энэ хадаа экономическа ба политическэ талаар уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха ба зайлуулха, уласхоорондын харилсаануудые һайжаруулха дурагүй нюурнууд болоно. Тэдэнэр энээндэ политическэ талаар дурагүй байна, ушарынь иимэ байдал, мүн тэдэнэй ябуулдаг бүхы «хүйтэн дайн» хадаа дэлхэйе зонхилхо гэһэн шунахай түсэбүүдые бэелүүлхэ зорилгоор дэлхэйн шэнэ дай тухирха бэлэдхэлэй шата мүн гэжэ тэдэнэр харана. Тэдэнэр уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада экономическа талаар дурагүй байна, ушарынь тэдэнэр «хүйтэн дай» ябуулжа, мүн буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэржэ, сэрэтэй шэнэ базануудые эмхидхэжэ, атомна бомбонуудые олоор суглуулжа, промышленностиие милитаризацилһанай үндэһөөр үзэгдөө дуулдаагүй ехэ ашаг олзо абадаг байна. Булэг монополистнуудай ашаг олзые ехэ болгохо зорилготой «хүйтэн дайн» стратеги ба политика национальна экономикын һаадгүйгөөр хүгжэхэ эгээн шухала интересүүдтэ сохилто хэһэн юм, хэжэ байна, мүн уласхоорондын хани харилсаанай гол үндэһэ һууринуудые эбдэнэ, уласхоорондын конфликтнуудай болон дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые үүдхэнэ, хурсадхана. Өөрынгөө оронуудые болон өөрынгөө союзнигууд оронуудые милитаризацилха, сэрэгэй союзуудые эмхидхэхэ гэжэ номнодог «хүсэнэй» принципые баримталһан өөрынгөө гадаадын политикада бүрин шэглүүлэгдэһэн США-гэй экономическа политика дэлхэйн олон оронуудай экономическа байдалда, илангаяа экономическа талаар хүгжэл багатай оронуудай байдалда харатай муугаар нүлөөлнэ. Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Генеральна Ассамблейн юрэнхы дискуссиин болохо үедэ Эквадорой, Гватемалын, Сириин ба зарим бусад оронуудай түлөөлэгшэдэй хэлэһэн үгэ тухай Политическэ комитедэй гэшүүдтэ һануулба. Экономическа талаар нилээд хүсэтэй баруун оронууд өөһэдынгөө ашаг олзо хаража, эдэ оронуудай экономическа талаар һула байһан ябадалые ашаглана гэжэ эдэ түлөөлэгшэд хэлэһэн байгаа. Тэдэнэй хэлэһэн эдэ үгэнүүд тон ойлгосотой байна. Эдэ гүрэнүүд өөрынгөө финансово болон политическэ нүлөөнэй баруун оронуудай дунда хүсэтэй бухы үүргэ дүүргэдэг гол США-гэй гадаадын политикын хүндэ хойшолонгуудые гэршэлнэ.

Мүнгэнэй үнэ сэн унагаадаг сэрэгэй гаргашануудай угаа ехэ ургалта, налогуудай дээшэлэлтэ, хүн зоной худалдан абаха шадалай бага бололго, США-гэй ба тэрэнэй союзник оронуудай арадуудай ажабайдалай хэмжээнэй доошоо оролго хадаа США-гэй хархис этэгээдүүдэй ябуулдаг гадаадын политическэ хараа шугамай үрэ болоно гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ харуулба. Энэ процесс угаа ехэ хэмжээтэй болоо. Энэнь США-гэй ба баруун бусад оронуудай тусхай нюурнуудые болон худалдаа наймаашадые ехээр айлгажа эхилээ. США-гэй худалдаа наймаанай министерствын гаргаһан тусхай шэнжэлэлэй авторнууд американска экономикодохи кризисэй үзэгдэлнүүдһээ боложо, ехээр үрма зоригоо хухарна, - энэ байдалһаа гараха арга США-гэй монополистическэ нюурнуудай бэдэрхыень баалана гэжэ А. Я. Вышинский зааба. Гүн гүнзэгы зүрилдөөнүүдээр баригдаһан американска экономикые, мүн баруунай капиталистическэ оронуудай экономикые дайраха кризисэй аюул һаатуулха гү, али зайлуулха арга болгон экономикые милитаризацилха гэжэ тэдэнэр оролдоно. Энэ хадаа агрессивнэ политикые Советскэ Союзай ябуулдаг хэбэртэйгээр, энэнь США-да сэрэгэй үйлэдбэри үргэдхэхэ шалтагаан болоһон хэбэртэйгээр хархис этэгээдүүдэй һанаанһаа таарулан хэлэдэг зүйлые сэхэ буруушааһан ябадал болоно гэжэ А. Я. Вышинский зааба.

А. Я. Вышинский США-тэй экономикодохи кризисэй үзэгдэлнүүд тухай гэршэлһэн олон баримтануудые дурдаба. США-да, мүн капиталистическэ бусад оронуудта ажалша хүнүүд үдэр бүри улам муугаар эдеэлнэ, улам муугаар хубсална, гэр байрын талаар улам ехэ бэрхэшээлтэй тохёолдоно гэжэ кризисэй эдэ үзэгдэлнүүд гэршэлнэ. США-гэй экономико үйлэдбэриин кризистэ ошожо ябана гэжэ эдэ баримтанууд гэршэлнэ. США-гэй ба тэрэнэй союзнигуудай экономикын нэгэн талын хүгжэлтэ энэ байдалые улам ехээр хүндэрүүлнэ, тэдэнэй экономикые бүри эмхигүй болгоно, Зүүн ба Баруун зүгэй оронуудай хоорондо худалдаа наймаа таһалдуулна, тиимэһээ уласхоорондын түгшүүрилые шангадхалгада хүргэнэ. Харин Зүүн ба Баруун зүгэй оронуудай хоорондо экономическа, худалдаа наймаанай холбоо бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ гээшэ уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха, уласхоорондын хани харилсаа бэхижүүлхэ, эб найрамдал батадхаха хүсэтэ арга хэрэгсэлнүүдэй нэгэниинь болохо байгаа гэжэ А. Я. Вышинский мэдүүлбэ.

Тэрэнэй һүүлээр, СССР-эй түлөөлэгшэ хадаа дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайлуулха ба уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрил багадхаха талаар хэмжээнүүд тухай асуудалаар СССР-эй резолюциин проект соо хэлэгдэһэн советскэ дурадхалнуудай удхые тодорхойгоор тайлбарилба. Өөрынгөө резолюциин проект соо Советскэ Союз хадаа яаралтайгаар зэбсэгжэлгые зогсоохо, ООН-эй Уставай ёһоор эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал хангахын түлөө гол харюусалгые даадаг агуу ехэ гүрэнүүдэй буу зэбсэгүүдые нэн түрүүн ехээр хороохо шухала гэжэ дурадхана. Политическэ комитедэй үзэмжэдэ мүнөө табигдаһан манай резолюциин проект буу зэбсэгүүдые ехээр хороожо, мүн атомна зэбсэг хорихо, уласхоорондын хиналта тогтоохо гэһэн тон шухала зорилгые шиидхэжэ, эдэ хэмжээ-ябуулгануудые нэгэн доро хүсэндэнь оруулаад, тиин яаралтайгаар зэбсэгжэлгые зогсоохо гэжэ хараална.

Гэбэшье, американо-английска бүлэглэлэй хашалтаар Политическэ комитет буу зэбсэгүүдые хуряаха комиссиин захяа болоһон тус резолюцида иимэ шухала пункт оруулха гэһэн манай дурадхал абахаяа үсэгэлдэр арсаба: «Агрессиин ба хүнүүдые олоор хюдалгын зэбсэг болошо атомна болон водородно зэбсэгые хэрэглэлгэ арадуудай нэрэ хүндэдэ ба үнэн сэдьхэлдэ зүришэнэ, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида хамаатай байха ябадалда таарахагүй юм гэжэ Генеральна Ассамблей мэдэрнэ, ямар нэгэн орондо эсэргүү атомна, водородно гү, али хүнүүдые олоор хюдалгын бусад зэбсэг түрүүшээр хэрэглэһэн правительство хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ хэрэг хэхэ ба сэрэгэй гэмтэн гэжэ харагдаха байна гэжэ соносхоно».

Энэ дурадхал абахаяа арсалга хадаа атомна зэбсэг хорихо дурагүй байһанаа элеэр хэлэхэ зүрхэгүй болобошье, атомна зэбсэг хорилгодо һаад хэхын тула бүхы шадалаараа имагта хэн оролдоноб гэжэ тодорхойгоор харуулна.

Холбоото Штадууд, мүн тэрэниие дахадаг Англи ба Франци буу зэбсэгүүдые хороохо, хүнүүдые олоор хюдалгын зэбсэг хорихо тухай советскэ дурадхалнуудта эсэргүүгээр өөһэдынгөө дурадхалнуудые табина. Тэдэнэй дурадхалнууд Ачесон—Барух—Лилиенталиин түсэбые үндэһэ болгоһон байна. Энэ түсэб атомна зэбсэг хорихо ба энэ хорилтые бэелүүлгэдэ уласхоорондын хиналта тогтоохо тухай зорилго шиидхэжэ шадаха, бүрин бодото түсэб байһан хэбэртэйгээр харуулхые эдэ гүрэнүүд мүнөө хүрэтэр оролдоһоор. Гэбэшье, бодото дээрээ энэ түсэб атомна зэбсэг үнэхөөрөө хорихо, уласхоорондын бодото хиналта тогтоохо гэһэн эрилтэнүүдтэ хэзээдэшье харюусаатүй юм, мүнөө харюусанагүй. Советскэ Союзһаа гадна, хэдэ хэдэн бусад оронуудай делегацинууд энэ түсэбые буруушаагаа.

Ачесон—Барух — Лилиенталиин түсэбэй абтаа һаа, энэнь атомна бомбонуудые саашадаа үйлэдбэрилхэ, тэдэниие суглуулха, атомна зэбсэг яаралтайгаар түхеэрхэ ябадалдань Холбоото Штадуудта ямаршье һаад хэжэ шадахагүй гэжэ баталһан американска ба английска эрдэмтэд-атомнигуудай, США-гэй болон Англиин олониитын, политическэ ажал-ябуулагшадай мэдүүлгэнүүдые, американска ба английска газетэнүүдэй, журналнуудай бэшэһэн зүйлнүүдые СССР-эй түлөөлэгшэ дурдаба. Энэ түсэбые баримталан, американска монополинууд бүхы дэлхэй дээрэ атомна ажахые гартаа адхажа, ямаршье ороной арадай ажахые зогсоохо, амгалан промышленностьда атомна энерги хэрэглэхэ арга боломжо хаһаха байгаа.

Түсэбэй сэрэгэй-стратегическэ удхые далдалха гэжэ энэ түсэб үмөөрэгшэдэй хэды ехээр оролдобошье, тэрэнь тон тодорхой байна гэжэ А. Я. Вышинский мэдүүлбэ. Атомна зэбсэг тухай асуудалые шиидхэхэ талаар баруун гурбан гүрэнэй бүхы проектнүүдэй үндэһэниинь мүнөө хүрэтэр боложо байгаа «Барухын түсэбэй» бүхы зорилгонь үни хада элирүүлэгдээ. Тэрэ хадаа атомна зэбсэг хорихо бэшэ, харин уласхоорондын хиналтада ямаршье хамаагүй иматтал өөрын аппарат үнэн дээрээ болохо уласхоорондын хиналтын орган гэдэгээр халхалагдан атомна бомбонуудые һаадгүйгөөр бэлэдхэхэ гэһэн зорилготой юм.

Ачесон—Барух — Лилиенталиин түсэбһөө харахада, США-гэй хүтэлбэрилхы нюурнуудай бүхы һанал эрмэлзэлгэнь атомна зэбсэг хорихо ябадалһаа зайсаха, саашадаа энэ зэбсэг хэрэглэхэ арга боломжотой байха гэһэн болоно. Пентагоной түлөөлэгшэд Америкын Холбоото Штадуудай обороно гэдэгэй түлхюур гээшэ гэжэ атомна дайе харадаг байһандаал адляар, атомна зэбсэгые дайнай эгээн хүсэтэ зэбсэг мүн гэжэ харана.

Өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые жэлэй турша дотор гурбанай нэгэ хубяар агууехэ гүрэнүүдэй хороохо тухай, буу зэбсэгүүдые бүхы гүрэнүүдэй хороохо ябадал бэелүүлхын тула уласхоорондын конференциие тон һаяар зарлаха тухай советскэ дурадхалые Генеральна Ассамблейн абалга, мүн хариин территори дээрэ сэрэгэй базануудые усадхалга хадаа дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайлуулха, уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрил багадхаха хэрэгтэ шухала оруулалта болохо байгаа гэжэ А. Я. Вышинский тодорхой баримтануудаар харуулаа. Буу зэбсэгүүдые хизаарлаха ба тааруу хэмжээтээр хороохо тухай гурбан гүрэнэй (США-гэй, Англиин, ба Франциин) дурадхалнууд абтажа болохогүй байна. Ушарынь, тэдэнэр зэбсэгжэлгэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые бодото дээрэнь хороохые, харин территори дээрэ сэрэгэй базануудые үгы хэхые хараалнагүй гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ харуулба.

Арадуудай хоорондо зэбүүрхэл ба хэрэлдээ үүдхэхэ гэһэн пропаганда эб найрамдалда, уласхоорондын хани харилсаанда хоро ушаруулна. Энэ пропагандада эсэргүү тэмсэл хадаа эб найрамдалай түлөө, арадуудай хоорондын амгалан, хани барисаата харилсаанай түлөө, уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрил һуларуулхын түлөө, дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайлуулхын түлөө тэмсэлдэ шухала үүргэ дүүргэнэ гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

«Хүйтэн дайнай» гол зүйлнүүдэй нэгэниинь тэрэшэлэн болохо дай хэхэ гэһэн галзуу һанал түрүүлхэ, арадуудай хоорондо хэрэлдээ ба зэбүүрхэл үүдхэхэ зорилготой хэтэрхы ехэ пропаганда энэ талаар бүхы рекорд дабаһан американска хэблэлые бүри ээлнэ гэжэ А. Я. Вышинский мэдүүлбэ. Сенатор Ноуленд, Маккарти гэхэ мэтын американска политическэ мэдээжэ ажал-ябуулагшад, США-гэй госдепартамент ба американска конгресс энэ кампанида хабаадана гэжэ А. Я. Вышинский харуулба.

Тиимэ кампаниин гэмтэ муухай зорилготой байһаниинь тодорхой юм гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Энэ зорилго американска ба Баруун европейскэ үргэн олониитые зэбүүрхүүлнэ. Хүнүүдэй ухаан бодолые хорлодог, мүн цивилизациин хэрэгтэ, арадуудай хоорондохи хани барисаанай хэрэгтэ, эб найрамдалай ба уласхоорондын амгалан байдалай хэрэгтэ аюултай иимэ пропагандада эсэргүү шухала бүхы хэмжээнүүд абтаха ёһотой. Тиин Советскэ Союз энээндэ Генеральна Ассамблейе уряална, Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гол принципүүдтэ ба зорилгонуудта таарахагүй тиимэ пропаганда зогсоохо талаар хэмжээнүүдые абаха гэжэ бүхы гүрэнүүдые уряална.

МОСАДДЫГЫЕ СУУДАЛГА

ТЕГЕРАН, ноябрийн 20. (ТАСС). Мосаддыгай ба иранска армиин генеральна штабай начальник байһан генерал Рияхиин хэрэг хаража байгаа сэрэгэй суудэй үсэгэлдэрэй заседани дээрэ прокурор гэмнэлгын үгэеэ хэлэжэ үргэлжэлөө.

Үглөөнэй заседаниин эхеэр Мосаддык хадаа тэрэниие прокуророй гэмнэһэн ябадалда харюусахын тула үгэ үгэхые гуйба.

«Хэлэхэ сагтаа» Мосаддык үгэ хэлэхэ юм гэжэ суудэй түрүүлэгшэ харюусаба.

Мосаддык ба тэрэнэй үмөөрэгшэ өөһэдынгөө гомодолые суудэй залай газаа тээ намда (прокурорто) мэдүүлхэ ёһотой гэжэ прокурор соносхобо.

Франциин национальна суглаанда үгэ хэлэлгэ үргэлжэлһөөр

ПАРИЖ, ноябрийн 19. (ТАСС). «Нэгэдэмэл Европые» ба «европейскэ хамгаалгын нэгэдэл» гэдэгые байгуулгын проектнүүд тухай асуудалаар үгэ хэлэлгэ Францын Национальна суглаанай үсэгэлдэр үдэшын заседани дээрэ үргэлжэлөө.

ЮДСР-эй гэшүүн, депутат Эдуард Бонфус түрүүшээр үгэ хэлэбэ. Энэ проектнүүд французска арадта ехэ түбэг ушаруулна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

«Байгуулагдахаар хараалагдаһан Европа, — гэжэ тэрэ хэлэбэ, — каска малгай ба сабхи үмдэһэн Европа хадаа манай һанажа байһан юумэнэй карикатура гээшэ. Өөрынгөө бэеэ даанхай байдалһаа эгээн эхинһээ абаад арсаһан энэ сэрэгэй нэгэдэл бодото дээрээ Холбоото Штадуудай түрүү сэрэгүүд болохо байна».

«Европейскэ армиие» байгуулга сэрэгэй талаар Францин бэеэ даанхай байдалда ба французска экономикодо аюул тохёолдуулна гэжэ заагаад, Бонфус хадаа тус проектнүүдые абаһан ушарта французска арми үгы хэгдэхэ, тиихэдэ Баруун Германиин арми һэргээгдэхэ байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Депутат-коммунист Франсуа Бийу трибуна дээрэ гараба. Боннско ба парижска договорнуудые ратификацилха хэрэгтэй гү, али үгы гү гэһэн шиидхэхы асуудал мүнөө Францын үмэнэ табигдаад байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Түсэблэгдэжэ байгаа «европейскэ арми» американска генералай командовани доро байха юм гэжэ Бийу хэлэбэ. Тэрэ арми империалистическэ бүлэг оронуудай агрессивнэ түсэбүүдые бэелүүлхын тула, мүн «дотоодын үймөөнэй» болоһон ушарта, т... рилан хэлэхэдэ, забастовко ба ... нифестаци хэтшэдтэ эсэргүү хэр... лэгдэхэ байна.

Боннско ба парижска договорнууд бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалда, Францын амгалан бэеэ даанхай байдалда, худалдааш... шэн англиин ба бүхы арадай ... ресүүдтэ аюул нэгэн доро тохё... дуулха байна. Коммунистическэ парти энэ гурбан дабхар аюул болюулхын тула дабагдашагүй һаад байгуулха гэжэ бүхы француудые уряална. Боннско ба парижска договорнууд Францын ажамидарал ба хосорол тухай ... дал табина. Эдэ договорнууд эсэргүү тэмсэхэдээ, бидэнэр Европодо болон бүхы дэлхэй дээрэ ... найрамдал бэхижүүлхын ту... Францын бэеэ даанхай ба амгалан байдалай түлөө, энэ бүхы ... циональна политикын гарза хохи... лые бэедээ дааха ажалша хүн... ной бодото интересүүдэй түлөө ... сэнэбди.

Аденауэрэй партиин нүлөө һуларжа байна

ВЕНА, ноябрийн 19. (ТАСС). Баден, Вюртемберт гэжэ газар нютагай общинна ба районно түлөөлэгэтэ газарнуудта ноябрийн 15-да болоһон һунгалтын дүнгүүдые шэнжэлэн, «Эстеррейхише Фольксштимме» газетэ иигэжэ бэшэнэ: эдэ дүнгүүд хадаа Баруун Германиин арадта харша Аденауэрэй политикада хүнүүдэй дурагүйтэлгын ургаһан тухай гэршэлнэ. Хэрбээ сентябриин 6-да Бундестагта болоһон һунгалтын үедэ Аденауэрэй партиин (христианско-демократическа союз) голосуудай 45,2 процентые абаһан байгаа һаа, общинна һунгалтын үедэ голосуудай оройдоо 22 процентнь ХДС-гэй түлөө үгтэбэ. Социал-демократическа парти голосуудай 34,5 процентые абаа. Коммунистическэ партиин түлөө голосуудай 5,7 процентнь үгтэбэ.

США-гэй ба Пакистанай хоорондо сэрэгэй пактые баталалгада эсэргүүсэнэ

ШАНХАЙ, ноябрийн 19. (ТАСС). Сринагарай радиогой дамжуулһанай ёһоор, Кашмирай демократическа залуушуулай лигэ хадаа США-тэй ба Пакистанай хоорондохи сэрэгэй хэлсээ буруушааһан Гулям Мохаммед Бакшиин мэдүүлгые бүриин дэмжэнэ.

Бухы княжествын залуушуултай хамтадаа залуушуулай демократическа лигэ хадаа Пакистанай ... һэн Гилгитые ба Кашмирай ... хубинуудые империалистическэ гүрэнүүдэй сэрэгэй базанууд болгохо хагүй юм гэжэ лигын хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлгэ соогоо ... Америкын ба Пакистанай хоорондохи сэрэгэй союз бүхы Азин... тор эб найрамдал ба эрхэ сулөөдэ аюул тохёолдуулна.

Австрида хүдэлмэригүйшүүлэй тоо олошорно

ВЕНА, ноябрийн 20. (ТАСС). Хэблэлэй парламентска албанай мэдээсэһэнэй ёһоор, парламентын бюджетно-финансова комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Австриин социальна хангалгын министр, баруунай социалист Майзель орон дотор хүдэлмэригүйдэлгын жэл бүри ургажа байһан тухай дээнүүдые дурдаба. 1951 оной октябриин эсэстэ Австриин ажалай биржэнүүдтэ 72 мянган хүдэлмэригүйшүүл, 1952 оной октябриин эсэстэ —128 мянга, энэ оной октябриин эсэстэ 137 мянга гаран хүдэлмэригүйшүүл бүридхэгдэбэ.

Финляндиин байдал тухай „Тюэкансан Саномат" газетэ бэшэнэ

ХЕЛЬСИНКИ, ноябрийн 19. (ТАСС). «Тюэкансан Саномат» газетэ Финляндида Туомиоя гэгшын правительствын байгуулагдаһан тушаа демократическа пресс-бюрогой мэдээсэл толилбо. Коалиционно ба социал-демократическа партинуудай ударидагшад американска капиталистнуудтай холбоотой фирмэнүүдэй түлөөлэгшэдэй ороной засагай эрхые шууд ... жуулан үгэбэ гэжэ мэдээсэл ... хэлэгдэнэ.

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ УЛАН-УДЫН ГОРОДСКОЙ СОВЕДЭЙ НАЙМАДАХИ СЕССИ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй наймадахи сесси 1953 оной ноябрийн 23-най, понедельнигтэ, үдэшын 7 часта, ород драмын театрын байра соо (Ленинэй үйлсэ, № 46) зарлагдаха гэжэ ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет городской Соведэй депутадта мэдээсэнэ.

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй сэдхэхэ комитет.

Редакторай орл... Д. Л. ЛОБСАН...

Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Подруги» (11 ба 12 ч. 30 м.), «Нет мира под Оливами» (14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), киножурнал «Новости дня» № 53.

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Песни родной стороны» (11, 13 ба 23 ч.), «Пармская обитель» I сери (15 ба 19 ч.), II сери (17 ба 21 ч.), киножурнал «Новости дня» № 53.

«ХРОНИКА» кинотеатрта — «...перчатка» (13, 15, 17, 19 ч. 30 ... 21 ч.), шэнэ спортивна фильм (... 30 м.), «Первый бал» (22 ч. 30 м.)

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора— 7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров- -16.

Н—00684. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.